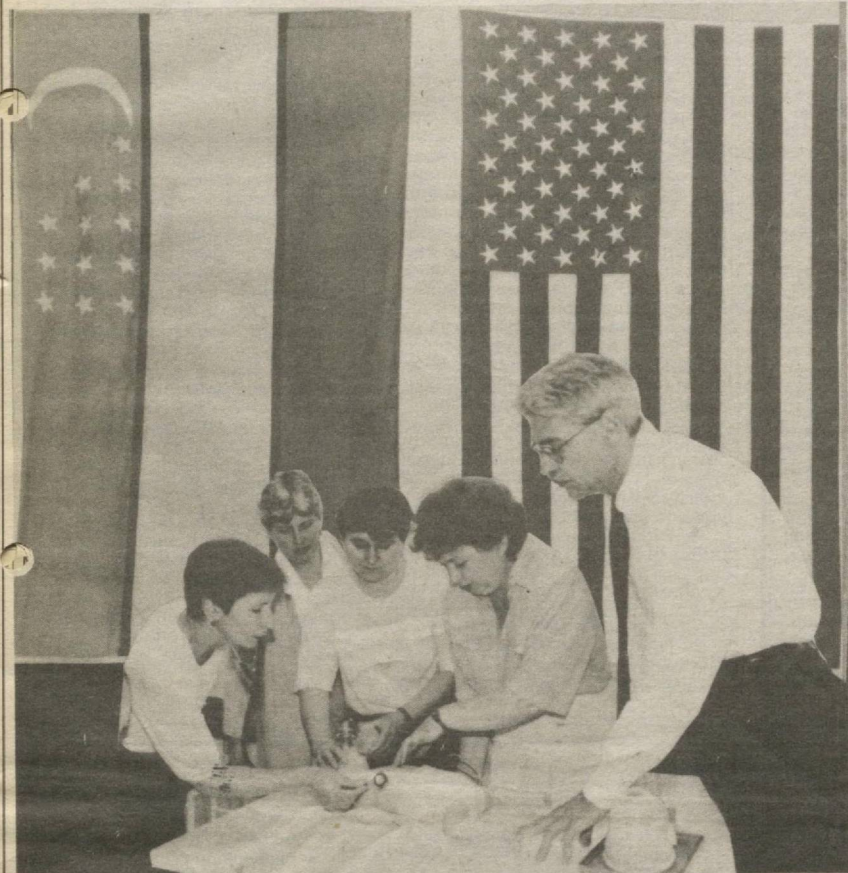

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси

«ТЕЗ ЁРДАМ» — ЭНГ ЗАРУР ЁРДАМ

Дунёда ҳар қадамда дуч келишимиз мумкин бўлган турли ҳодисалар кўп. Ҳаёт-ҳаётда, ҳар доим ис-таганимиздек кечмайди. Лекин инсон, аynиқса, би-рон фалокатга учраганда, кўпинча тушкунликка тушиб ўзини йўқотади. Баъзан бирор бахтсиз ҳодиса юз берса, тиббий ходимлар етиб келгунга қадар жаро-ҳатланган одамларга вақтида ёрдам кўрсатилмасли-ги оқибатида, улар бемаҳал оламдан кўз юмиш-лари мумкин.

Мана шундай пайтларда бевосита тез тиббий ёр-дам кўрсатиш, инсон ҳаётини сақлаб қолиш мақса-дида пойтахтимизда иккинчи Тошкент давлат тиббий институтида тез тиббий ёрдам бўйича Ўқув мар-кази очилди. Бунга 1992 йилнинг декабрида асос со-линган эди. Яъни, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқ-ни сақлаш вазирлиги, АҚШ Халқаро Ривожланиш Агентлиги ва Америка Халқаро соғлиқни сақлаш Жа-мияти ҳомийлигида Тошкент Давлат иккинчи тиб-биёт институти ва Чикагодаги Иллинойс Универси-тетининг Тиббиёт Маркази ўртасида Меморендум имзоланганди. Шунга асосан кеча очилиб ишга ту-ширилган Марказда қатор етук тиббиёт ходимлари, АҚШлик меҳмонлар, ўз таркибида авария-кутқарув хизматчиларига эга бўлган идора вакиллари қатнаш-дилар.

Шунингдек, маросимда «Соғлом авлод учун» хал-қаро ноҳукумат хайрия жамғармасининг фахрий пре-зиденти Т.А.Каримова ҳам иштирок этди.

Ричмонд шаҳри Тез тиббий ёрдам бошқармаси-нинг ижрочи директори Жерри Овертон биз билан суҳбатда ушбу Марказ ҳақида қуйидагиларни гапи-риб берди.

— Америка Халқаро соғлиқни сақлаш иттифоқи

(Давоми 2-бетда)

БОЛАЛИККА БАХШИДА УМР

Табиатни муҳофаза қилиш барча-мизнинг эзгу бурчимиз. Биз ўзимиз билиб-билмаган ҳолда, она табиати-мизга зарар етказдик, қилган ҳато-ликларимизни эндигина тушуниб ет-моқдамиз. 153-мактаб даргоҳига ки-риб борарканмиз, юқоридаги ачиқ ўйлар ҳаёлимдан кечди. Бир олам гуллар узун стол растасини тўлдир-ган. Бу ерда «Табиат байрами» муно-сабати билан гуллар кўриги ва уйда тирик бурчак ташкил қилган ўқувчи-лар тизилишиб туришарди.

Бизни кўрган мактаб раҳбарлари ичкарига, байрам жойига ошиқтири-шди. Кенг зал саҳни жажжи ўқувчилар билан тўлиқ, саҳна деворлари «Табиат байрами» иштирокчилари тайёрлаб келган кўргазмалар, гулу-чечаклар би-лан безалган. Уруш қатнашчилари А. Дўстмуҳамедов, Ш. Раҳимжонов, Т. Сапаровлар ташриф буюрганлар. Уларнинг кўксини қатор орден ва ме-даллар беазаган. Кеча давом этади.

— Азиз ўғил-қизларим, — дейди кечанинг меҳмони А. Дўстмуҳамедов, — сизлар бахтли замонда яшаяпсиз-лар. Урушнинг оти ўчсин. Барчангиз уруш ҳақидаги киноларни кўргансиз. У ўша жангҳодаги тўполоннинг бир қисми, холос. У кўнларнинг даҳшати-ни биз кўрдик, илоё сизлар кўрманг-лар. Мана шундай осуда кўнларнинг қадрига етинг. Юртимизга муносиб ўғил-қиз бўлинг.

Шундан сўнг ўқувчилар Хотира ва Қадрлаш кунига бағишлаб тайёрлан-ган концерт дастурини томошабинлар эътиборга ҳавола этишди. Биз мактаб

(Давоми 2-бетда)

М. Холбердиева олган сурат

«ТЕЗ ЁРДАМ» — ЭНГ ЗАРУР ЁРДАМ

(Давоми. Боши 1-бетда)

ЮСАИДнинг молиявий кўмагида фаолият кўрсатадиган бу марказнинг мутахассисларидан 5 киши Ашгабад, Владивосток, Техас штатининг Остин шаҳридаги энг замонавий тиббиёт даргоҳларида малакаларини ошириб қайтишди. Ва 23 кишига дастлабки тахсил беришди. Тингловчилар шифокорлар, ўрта тиббиёт ходимлари ва ҳайдовчилардан иборат. Яна шуни ҳам таъкидлаш керак, истаган соҳа ходими келиб, тез ёрдам хизматини ўрганиши мумкин.

Марказда нафақат шифокорлар, балки тиббиёт ҳамширалари, «Тез ёрдам» фелдшерлари, машина ҳайдовчилари, милиция ходимлари, ўт ўчирувчилар, учун ҳам курслар ташкил этилади.

Кувончлиси шундаки, республикада аҳоли саломатлигини муҳофаза қилишга катта эътибор берилмоқда. Тиббиёт соҳасида бўлган ислохотларнинг энг муҳим босқичлари ҳам шундай. Мамлакатимиз бўйлаб тез тиббий ёрдам кўрсатиш тизими яратилган экан, бу ерда энг таърибли тиббиёт ходимлари ишлаши табиийдир. Президентимиз Исроҳ Каримов ўтган йилнинг май ойида имзо чеккан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Шошилинч тиббий ёрдам ўқув марказини ташкил этиш тўғрисида»ги қа-

рори ҳам айнан ушбу тизимни ташкил этишга қаратилгандир.

Энди Республикада Американинг Кўшма Штатларидаги каби ҳар бир вилоятда мана шундай Марказнинг филиаллари очилади ва улар аҳоли соғлигини сақлаш йўлида хизмат кўрсатади. Албатта бу тизимда ишлайдиган мутахассислар кейинчалик АҚШга ҳам боришиб ўз билимларини, тажрибаларини янада бойитиб келишади. Эътироф этилганидек, ушбу мамлакатда бу соҳада энг юксак намуна олса арзийдиган ютуқлар кўлга киритилган.

Марказнинг очилишида сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Х.Кароматов бу соҳадаги амалга оширилган ишларнинг гоёат муҳимлиги ҳақида тўхталди. Шунингдек, Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги Ф.Назирова, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчилари В.Голлишев, Т.Рисқиев иштирок этдилар.

АҚШнинг Ўзбекистондаги Фавкуллода ва Мухтор элчиси Жозеф Пресел иштирок этиб, ушбу ҳамкорлик ҳамда Марказнинг очилиши билан йилгиларни табриклаб уларнинг ишларига муваффақиятлар тилади.

БАСИРА

БОЛАЛИККА БАХШИДА УМР

(Давоми. Боши 1-бетда)

директори Э. Хусановни суҳбатга тортамиз.

— Ўқув даргоҳидаги ҳар бир кун болажонларга олам-олам маънавий озуқа улашади. Ўқувчиларим, айтсам, ишонмайсиз, уларига кетгиси келмайди. Ҳафта йўқки, бирор тадбир ўтказилмас... Яқинда ота-оналардан бири, «Болам, мактабдан бери келмайди. Эртароқ ўқийсан озода қилинг», деган гапни айтди. Ахир, нима қилайлик, мактабдаги ҳар бир тадбир болалар иштирокида, болажонларга тақдим этилади. Шунингдек, бешта ҳарбий спорт синфи бор. Бу синфларга 1995 йилда асос солинган. Бу синфнинг бошқа синфлардан фарқи томони шундаки, эрталаб 1-соатда йиғилиш ўтказилади (развод). Кейин нонуштага боришади, шундан сўнг дарслар бошланади. Яна бир тарафи, спортнинг икки тури-дзюдо ва кўл кураши билан жиддий шугулланишади. Яқинда шу синф ўқувчилари шаҳар бўйича 11 та туман ўртасида ўтказилган «Шунқорлар» кўригида 1-ўринни эгаллашди.

— Гапларингиздан кўриниб турибдики, мактаб жамоасининг шу даражага етишуви осон бўлмаган. Ҳарбий-спорт дарси худди ҳарбийларникидек, дедингиз. Уқиш қай йўсинда ташкил этилган?

— Гапларингизни тушундим. Ҳарбий спорт синфи ўқувчилари 1300 сўмдан пул тўлаб ўқийди. Эрталаб,

тушда, тушдан сўнг тамадди қилишмаса, улар ҳарбий тайёргарликка дош бера олишмайди. Энди дарс соатлари: ҳар бир мактабга 3 соатдан кўшимча дарс берилади. Биз ана шу соатлардан фойдаланиб, махсус синф очганмиз. Бу йил биринчи битирувчилар мустақил ҳаётга қадам қўйишади. Ноябрь ойида ўтказилган очик эшиклар кунидан сўнг барча болалар жумҳуриятимизнинг турли олий ўқув юртиларидан келган мутахассислар кўригидан аъло даражада ўтишди. Уларнинг жисмоний ва ҳарбий тайёргарлиги мутахассисларни қониқтирган бўлса, ажаб эмас. Ҳозир биринчи қалдирғочлар — 33 нафар ўқувчининг қирадиган жойлари аниқ. Умумий 150 нафар бола ҳарбий спорт синфида ўқийди.

Ўқув даргоҳидан мамнун бўлиб қайтдик. Муаллимлик — жуда машаққатли касб. Ҳозирги вақтинчалик иқтисодий тағирларда ҳамма ҳам ўқитувчиликнинг нониин ея олмайди. Тўғриси, кўпчиликнинг иродаси ё дош беради, ёки...

153-ўрта мактаб Ҳамза туманига қарайди. Мактабдаги ҳар бир ўқитувчининг хатти-ҳаракатлари «тез». Ўқувчилари ҳам ғайратли. Юртимизнинг ана шундай жонқурлари бор бўлсин, уларнинг Арофату, Масъуда опа каби фидойилари сафи янада кенгайверсин.

ФАРИДА

ЧАВАНДОЗЛИК

Пойтахтимиздаги Отчопар майдонида бўлиб ўтган 9 май Хотира ва қадрлаш кунига бағишланган турнирда Республика-миздаги 100 нафардан ошикроқ чавандозлар бахшландилар. Мурасасиз ўтган беллашувларда И. Усмонов, М. Бейкич, Б. Гофуров маррани биринчи бўлиб забт этдилар.

АВТОКРОСС

Жиззах шаҳридаги «Наврўзбулоқ» трассасида автомобил пойғаси бўйича аънавий тарзда ўтказилган Республика чемпионатининг навбатдаги босқичи якунланди. «Бағги», «Газ-53», «Жигули» ва «Зил» русумли автомаши-

налар пойғасида Самарқанд вилояти вакиллари умумжамоа ҳисобида мусобақа шохсупасини эгаллашди.

ВОЛЕЙБОЛ

Мамлакатимизда биринчи марта 26-30 май кунлари волейбол бўйича аёллар ўртасида «MIKASA» кубоги учун халқаро турнир бўлиб ўтди. Ўзбекистон Мудофаа вазирлиги спорт масканида ўтказиладиган ушбу турнирда «Каноя» (Япония), «Иртиш» (Қозоғистон), МГФСО (Россия), «Бешари» (Қирғизистон) жамоалари иштирок этди. Республикаимиз шарафини эса Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институтининг спорт клуби (ЖИСК) қизлари ҳимоя қилишади.

ТЕННИС

Пойтахтимиздаги «Динамо» теннис клубида 7-8 май кунлари аънавий «Хавас» мусобақалари катта муваффақият билан якунланди.

Турнирда вазирликлар, кўмита, компания, вилоят ва туман раҳбарлари иштирок эттишди.

Кескин ўтган мусобақаларда Наманган вилоятиндан ташриф буюрган раҳбарлар кортда ҳеч ким уларга бас келолмаслигини намоиш этдилар. Фолиб ва финалчиларга «Хавас» кубоги ва эс-

далиқ совғалари тақдим этилди.

ФУТБОЛ

15 май куни 2000 йилда Сиднейда ўтадиган Олимпиада ўйинлари саралаш гуруҳида иштирок этаётган Олимпия терма жамоамиз гуруҳдаги рақиблари Қозоғистон олимпиядачиларини қабул қилишди. Афсуски, учрашувда рақиблар кўли баланд келиб, 2:0 ҳисобида галаба қозондилар. Виктор Борисов мураббийлигидаги терма жамоамиз аъзолари эса қанча ҳаракат қилишмасин, мағлубият аламини тортишга мажбур бўлишди. Энди 29 май куни вакилларимиз Қозоғистон меҳмони бўлиб жавоб учрашувиди майдонга тушишади.

Шунингдек, 16 май куни 1-лига жамоалари ўртасидаги Республика биринчилигининг 10-тур учрашувлари ҳам бўлиб ўтди.

«Ситора» — «Қизилқум» — 0:2
«Роҳат» — «Шаҳрихон» — 3:3
МХСК — «Машал» — 0:2
«Семурғ» — «Қосонсой» — 2:0
«Шўрчи» — «Истиқлол» — 3:2
«Шўртан» — «Ҳазилқент» — 4:1
«Тўқимачи» — «Сирғали» — 0:1
«Цементчи» — «Қимёгар» — 0:0
«Орол» — «Хива» — 1:0

ШАХМАТ

Швейцарияда ўтказилган ёш гроссмейстерлар турнирида мамлакатимизнинг доғддор шахматчиси Рустам Қосимжонов муваффақиятли иштирок этди.

Ойжамол ЙЎЛДОШЕВА

Юртимиз тинч, халқимизнинг турмуши йилдан-йилга яхшиланиб бормоқда. Ҳар бир шаҳарда бунёдкорлик ишлари авжида. Айниқса, Тошкент шаҳри йилдан-йилга чирой очиб бормоқда. Истиқлол шарофати туфайли, миллий қадриятларимиз тикланмоқда. Юртбошимиз саяёҳаракатлари босиб, қадимий шаҳарларимиздаги обидалар тикланмоқда.

Яқинда биз Бухоронинг қадимий обидаларини зиёрат қилиб қайтдик. Қўққа буй чўзган юзлаб қадим миноралар, табаррук қадамжолар бизнинг қалбимиз тўридаги туйғуларни, сўз билан ифода этишга ожизлик қилувчи ҳисларни уйғотди. Асрлар оша яшаб, минглаб воқеаларнинг

ТИНЧЛИГИМИЗНИ ҲЕЧ КИМ БУЗОЛМАЙДИ

шоҳиди бўлмиш тилсиз гувоҳ — кўм-кўк гўмбазларнинг жолосидан кўларимиз қамашди. Шаҳардаги обидаларни таъмирлаш ишлари қизгин бораётганлиги дилларимизни яратди.

Ана шундай муқаддас қадамжолардан бири Хўжа Исмоил имом ал-Бухорий ҳазратларига бағишлаб қурилган макбара таъмирланиб, катта зиёратгоҳ жойга айлантирилди. Сафар давомида биз ул зоти шарифнинг қабрларини зиёрат қилиш шарафига мушарраф бўлдик. Зиёратгоҳга хориж

мамлакатларидан ташриф буюрган, улуг бобокалонимиз қабрларининг тупроқларини таваф қилаётган меҳмонларни кўриб, қалбимизда қадриятларимизга, юртимизга бўлган меҳр-муҳаббат янада ошди.

Сафардан қайтарканмиз, йўл-йўлакай юртимизда рўй бераётган воқеаларни ўйлаб, мушоҳада этиб келдим. Кўз олдимдан, сўнгги кунларда рўй берган воқеалар бирмабир ўтди.

Оллоҳга шукурлар бўлсинки, биз тўқин-сочин эъмонда тинч-тотув яшаймиз. Халқи-

мизнинг турмуши фаровон. Аммо, «Ўзингдан чиққан балога, қайга борасан даъвога?», деганларидек, тинч ҳаётимизни кўролмаётганлар ҳам, осуда ҳаётимизга раҳна солмоқчи бўлаётганлар ҳам учраб турибди. Афсуски, бундай қабиҳ ишларга ён-атрофимиздагилар, ачинарлиси, ёшлар билиб-билмай аралашиб қолмоқдалар.

Беғуноҳ халқнинг осуда ҳаётини бузиб, ким ҳам барака топибди, дейсиз? Бу бузғунчиликлар кимга керак?..

Киши яшаркан, умид қила-

ди. Аждодлардан ўрганиб, авлодларга — эртанги кун давомчиларига етказадилар. Яхшиликнинг умри узун, ёмонликнинг умри қисқа. Бунга қўққа буй чўзган қадим миноралар, табаррук қадамжолар гувоҳ. Мустақил юрт фарзандимиз. Ниятимиз яхши ишлаб, яхши яшаб, эл-юртни ардоқлаш. Юртбошимиз халқимиз тинчлигини сақламоқда, биз ҳам давлатимиз раҳбарининг улуг ишларига янги-янги орзулар, гоғлар орқали жавоб беришимиз лозим. Ана шунда ҳеч ким бизнинг тинчлигимизни бузолмайд.

ФУРҚАТ РАҲМАТУЛЛАЕВ,
Фаллаорол шахри

МУҲАББАТ-ЛА ЎТГАН КУНЛАР...

Психологларнинг таъкидлашича, оилавий бузилишларнинг аксарият қисми оилавий ҳаётнинг дастлабки 5 йиллигига тўғри келаркан. Бу дегани 5 йил ичида эр-хотин бир-бирини тушуниб кетса, характерлари тўғри келса, ундан уёғига яшаб кетишади. Қолаверса, бу пайтга келиб ҳар икки томонда бир-бирининг табиати, қарашларига кўникма пайдо бўлар экан.

Ҳақиқатан ҳам кўпгина ёш оилалар турмуш қурганларидан кейин дастлабки 5 йил ичида ажралиб кетиш ҳоллари учраб туради. Яна ўша кўпчиликни қизиқтирган саволга қайтадиган бўлсак, «Севишиб турмуш қурган афзалми, ёки муҳаббат никоҳдан кейин бошланадими?» Худди шу ҳусусда бир танишим ўзининг бошидан ўтганларини гапириб берди:

— Ҳозирги турмуш ўртоғим Неймат ака билан бир мактабда ўқиганмиз. У киши ҳарбий хизматдан қайтган, биз учрашиб турадиган бўлдик. Ўша учрашиб юрганамиз 4 йил ичида мен олийгоҳни, у билим юртини тугатдик. Ана шу йиллар ичида биз бир-биримизга шунчалик боғланиб қолдикки, нима демоқчи эканлигимизни нигоҳимиздан сезиб турардик. Учрашган пайтларимиз турмуш қургач ни-

маларни ҳисобга олишимни, нималарга амал қилишим кераклигини айтар, мен ҳам ўз навбатида ўз истакларим билан ўртоқлашар эдим. Иккалаимизнинг ҳам ҳаёлимизда «ҳеч ким бир-бирини бизчалик тушунмаса керак», — деган ўй бор эди.

Афсуски, ота-онам менинг қаттиқ қаршичилигимга қарамай, узоқ қариндошимизнинг ўғлига унаштиришадиган бўлишди. Онамнинг оғир бетиблигини ўйлаб иложсиз рози бўлдим.

Бўлғуси турмуш ўртоғим билан бор-йўғи икки марта учрашдим. Тўй ҳам бўлиб ўтди. Мен «Ёмон йигитга ўхшамайди, яхши яшаб кетсак керак», — деб ўйлагандим. Ҳақиқатан ҳам турмуш ўртоғим ёмон эмасди. Еганим олдимда, ёмаганим кетимда бўлиб яшаб юравардим. Лекин, биласизми, турмуш-шимиз совуған ошга ўхшарди. Мен самимий, меҳр тўла кўзларга, севги, муҳаббатга зор эдим. Озроқ андишали бўлса ҳам айтмай, жисмоний яқинликдаги эр-калалардан кўра, менга у кишининг руҳан яқинлиги ҳақда зарур эди. У менинг ҳаяжонланиб, энтикиб айтган гапларини, ёки ўқиган китобларим ҳақидаги фикр-мулоҳазаларимни эътиборсиз эшитиб сўнгра совуққина қилиб, «Сен айтётган нарсалар фақат китобларда бўлади, ҳаёт эса умуман бошқа», нарса дея

фикр юритарди.

Мен унинг ишдан қайтишини ухламай, алламаҳалгача кутиб ўтирсам хурсанд бўлмас, аммо кутмай ухлаб қолсам, хафа ҳам бўлмасди. Умрим шу тахлитда гўё тинч, осойишта ўтавериши мумкин эди, лекин мен у билан ажралишга қарор қилдим. «Эри урмаса, сўкмаса яна нима керак бунга

Мунозара учун мавзу

ўзи», — дегувчилар ҳам сон-саноксиз. Лекин мен уларга қалбимда кечаётган туйғуларни қандай тушунтирай?

Неъмат ака эса ҳалиям уйланимаган эди. Орадан бир йил ўтган, ота-онасининг, яқинларининг қаттиқ норозиликка қарамай, менга уйланди. Ҳозир иккита фарзандимиз бор. Баъзан етишмовчилик ҳам соя солиб туради. Лекин бизни бу умуман ташвишга солмади. Менимча, дунёда биздан бахтли одам бўлмаса керак.

Газеталарнинг бирида ёзилишича, бир аёл судга эри билан ажралиш тўғрисида ариза беради. Суд ҳайъати аъзоларининг яраштириш борасидаги маслаҳатларини аёл узи-кесил рад этади. «Ун етти йил битта ёстикқа бош қўйиб

яшаган бўлсак, эрим фақат менга ҳар кун деярли уч оғиз гап айтарди, холос. Эрталаб «Хайрли эрта», кеч қурун ишдан қайтган «Нима овқат қилдинг?», соат миллари тунги 2га яқинлашган «Қани энди ухлаймиз», дерди холос. Суд бу аёлнинг даъвосини тўғри деб топди. Демак, турмуш ўртоғинг билан бир умр бирга яшар экансан, у билан фақат эр-хотин бўлиб эмас, руҳан яқин бўлиб яшамасанг, унда оила қуришдан мақсад нима? Мақсад бир эркакка ёки аёлга боғланиб, болачака орттиришдангина иборатми?

Философ Ф. Исмоиловнинг фикрича, «Ҳар бир йигит-қиз ўзларида чин муҳаббат пайдо бўлганлигига тўла ишонганларидан кейингина, ҳаётнинг қувончу-ташвишларига тенг шерик бўлиб яшашга амин бўлганларидагина оила ҳужжатида қўл қўймоқ учун бахт уйига равона бўлмоқлари лозим».

Никоҳ муҳаббатнинг ҳақиқатга айланишидир, деганди В. Г. Белинский. Батамом камолотга етган қалбига чинакам сева олади ва шундай бўлган тақдирда ҳам муҳаббат фақат никоҳда ўзининг олий муқофотида сазовор бўлади. Орамизда кўчаларда ҳиссиётларини беюзларча намоиш қилиб юрганлар ҳам йўқ эмас. Уларнинг аксариятида кону-

ний никоҳдан кейин ҳиссий интилиш сўниб боради. Натижада оила бузилади.

Кимдир севги асосига қурилган оила мустаҳкам бўлади деса, яна кимдир ота-она розилиги билан қурилган оила бахтли бўлади дейди. Кимдир тўйдан кейин ҳам оилада муҳаббат-севги бўлиши зарур деб ҳисобласа, яна кимдир оила, рўзғор ташвиши турганда севги-муҳаббат аҳамиятсиз, деб ҳисоблайди.

Камсуқумгина қўшни-миз Зулфия опадан сўрайман.

— Турмуш ўртоғингизни яхши кўрасизми?

У киши бирпас қараб турадилар-да, кейин қулмисираб:

— Ўзинг биласанку, кунора ичиб келади, уруш-жанжал. Шундай одамни яхши кўриб бўладими? Менимча, фарзандларимнинг отаси бўлгани учунгина яшайман. «У кишичи» дейсизми? — Қайдам ҳеч яхши кўраман демаган. Яхши кўрса ҳар кун ичиб келармики?!

Хуллас, ана шунча гаплар! Юқорида кўпчиликни ўйлантирадиган саволлар билан юртдошларимизга мурожаат қилиб, уларнинг фикр-мулоҳазаларини эшитдик. Билмадим, уларнинг қай бири тўғри-ю, қай бири мушоҳадата-лаб. Азиз газетхон, балки бу борада сизнинг ҳам ўз фикр-мулоҳазаларингиз бордир?

БАРНО СУЛТОНОВА

ФАҚАТ СИЗ ҚАЙТМАЙСИЗ

Изоҳ: 1991 йил. Айни киш фасли эди. Талабалар имтиҳонларни топшириб, кишки таътилга кетишган. Ўша дахшатли воқеани ҳечам унутолмайман. Эндигина ўз овозига эга бўлиб бораётган шоир Файрат Мелибоев фожеали равишда, навқирон ёшида орамиздан кетди.

Воқеа аслида шундай бўлган. Хонасида китоб ўқиб ўтирган Файрат ака қаттиқ чинқирки овозини эшитиб кўчага югуриб чиққанида, икки безори бир талаба қизни зўрламоқчи бўлганини устидан чиқади. У ўйлаб ўтирмасдан йигитлар чангалидан қизни кутқариб қолади. Аммо ўзи бир неча жойидан тан жароҳати олади, қиз қўрққанидан кўчага қочиб кетади. Танасидан тирқираб қон оқаётган Файрат акани безорилар судрашиб, хонасига келтириб ташлашади. Энг дахшатлиси шундаки, бу хонадан уч кунгача ҳеч ким хабар олмайди. Навбатчи аёл қия очик қолган ўшқдан мўралаганида, дахшатли ҳолни кўриб додлаб юборади. Чунки жасад уч кун давомида жон бера олмай, қийналиб, бутун қиймиларини йиртиб юборган, унинг ҳаётга тўймай кетган кўзлари эса очик эди. Ҳаммасидан ёмони шундаки, жиноятчилар ҳамон орамизда кўкрак кериб юришибди.

Мана шу воқеага ҳам роппа-роса тўққиз йил бўлибди. Тўққиз йил... Айтишга осон. Лекин, бу йиллар бизга қанчалаб ҳаётнинг сирли эшикларини очди. Бизни катта манзилларга йўллади.

Мана, бугун инсон қадр-қиммати бош мезонга кўтарилиб, унга бўлган эътибор қадр топмоқда. Яхшилар ёдини эслаш, уларнинг номини абадилаштириш эса бизнинг инсонийлик бурчимиз.

Баҳор ҳар йили қайтаверади. Кўхна оламни турфа рангларга буркаб. Фақат

сиз қайтмайсиз бу боғларга. Бутун вужудини, бор титроқларини баҳорга бериб, қулоқ тутаман Кўхон шамолларига. Бир майин бир оғир эсади бу шамоллар.

— «Боламда дунёнинг қасди бормиди», — дейди онангиз йўлларимда тўхтатиб. Унинг жавдариб турган кўзларидан азоб ўқийман. Сизнинг ҳаётингиз аксини кўраман. Унда ҳеч кимга буй бермас шайтонлар рақс тушади, боёнлар базм куради. Улар бахорни ҳис этмайди. Сиз эса абадий майса бўлиб шивирлайверасиз...

Муҳаббат... Кўзлари жикқа ёш синглим, Садоқат оғангдан бўлмади дарак.

Бўзлама, шундоғам эзилган кўнглим,

Бевафо қалблардан, ахир не тилак,

...Садоқат оғаннинг оёғи чўлоқ,

Вафодор аканнинг кўзлари кўрдир.

Хиёнат айлди уларни йироқ,

Ким унга бош эгса толеи хўрдир.

Ким унга бош эгса толеи хўрдир!.. Бу сафар ҳам сизга омад қулиб боқмади. Сиз хали ҳаётда ҳеч нарса кўрмаган талаба қизни шайтонлар қучоғидан тортиб олиб, жон бераётган пайтингизда онангиз келинимга деб олган қиймиларини суюниб, суюниб томоша қилаётган, қўшни Кўмиро ҳолага кўрсатаётган эди.

Начора, ҳаёт кўнгиноқлари ҳамиша ҳам бизнинг кўлимизда чалинавермас экан.

Бугун катта бир дунёнинг сизни бағрига олган кичкинагина қабри гулларга тўлди. Бу гуллар олдида шоғирдларингиз бир қучоқ дафтар ҳам келтириб қўйишди. Унда битилган мисраларнинг барчаси сизга аталган.

НИГОРА ЙЎЛДОШЕВА

Навоийни ўрганамиз

МАҲБУБ УЛ-ҚУЛУБ

Яхши феъллар ва ёмон хислатлар ҳақида

Тавба — ёмон феъллар тудайли келадиған азоб-уқубатларнинг олдини олмақ ва ҳақ мадади билан у феъллардан чекинмоқдир.

Тавба — гуноҳкор банданинг кўнгил кўзгусини гуноҳ зангидан тозалайди. Тавба — бахтсизлик йўлининг охири, тўғрилиқ йўлининг бошланишидир.

Тавба — инсонга хос саркашликдан воқиф бўлмоқ, кишини тўғри йўлдан оздирувчи нафс фасоди, кўнгил итоатсизлигидан нафратланмоқдир...

Илоҳо, инсоф шамоли эсиб, йўлдан озганларни ёмон ҳолатлардан огоҳ этгай. Огоҳ бўлган, ўз қилишларидан хижолат тортиб ва уялиб, адашган йўлларидан чиқиб, тўғри йўлга тўшгайлар...

Қаноат — бир чашмадирки, олган билан суви қурмайди ва бир ҳазинадирки, бойлиги сочланган билан ўзи қамаймайди; тагин, у шундай бир даракдирки, унда бировларга қарам бўлмаслик ва ўзи ҳурмат қилиш меваси пишади...

Қаноат — шундай бир кўрғонки, унга кирсанг, нафсинг тажававзидан қутиласан. Ҳа, қаноат шундай бир чўққидирки, унга чиқсанг, дўст-душманга муқтожликдан халос бўласан...

Рубоий:
Ҳар кимнинг қаноатдек улуғ хислати бор,
Эл ичинда иззату ҳурмати бор...

Сабр — эҳик, аммо охири болга айланувчи хислатдир. Қайсики бахтсиз сабр этагини тўтибди, охири мурод-мақсадига еттибди... Сабр — бир уловдирки, секин юради, бироқ манзилга етказди; сабр — тўдир, у — оғирқадам, аммо бекатга олиб боради...

Сабр — ҳажр шомидек қоронғи ва узун, локин охири — висол тангирдир...

Хикоят:
Нақл қилишларича, бир бечоранинг кўнглига бир гулзўнинг ишқи тушди. Шундай кўнглирида ул нотавон тухмат тудайли зиндонбанд қилинди. Алқисса, тухматини унинг бўйига қўйиб учун унга берилмаган азоб қолмади. Оқибат, бир кун мишқаблар маҳбусни зиндондан судраб чиқардилар ва бир қучоқ ёғочини унинг баданга уриб ушатдилар. Бечоранинг азобий баданидан оққан қон майдонни лоззор қилди. Шунда ҳам «икроман» сўзи унинг тилига келмади. Золимлор толиқдилар ва бандини қўйиб юбордилар. Инсофан тўғри иш қилдилар.

Сўнгра, озод бўлган нотавон оғзидан ушалган танга парчаларини тўшлаб ташлади. Тўплаган оломон бунинг сабабини ундан сўрадилар. Унинг жавобидан шу нарса аён бўлди.

Мишқаблар уни калтаклаб бошлаган пайтларида йигитнинг севгилиси етиб келган ва бир четда биқиниб кузата бошлаган экан. Ошиқ буни кўриб, озғига танга солган ва ҳар зарбда уни тишлари ила қисиб синдиран, шу тарика калтакнинг зарбини қайтарар экан. Алқисса, ошиқ сабр-бардош кўрсатиб, барча азобларга чидаган экан...

Ана шу пайтда маъшуқа биқиниб турган жойидан чиқади-да, меҳр-шафқат ила унинг қошига келиб, ширин тил ила мажруҳ танасига жон бағишлайди.

Йигит тасаввурга сирмас давлатга муяссар бўлади, ҳаёл етмас саодатга эришади. Бу — бахт эдиким, унга барча қийинчиликни енгиб етишган эди.

Филология фанлари номзоди
Сайёра ХОЛМИРЗАЕВА

тайёрлади

САМАНТОЙНИНГ СИРИНИ ҚАРАНГ-А!

Туш
таъбирномаси

Кўрган тушимни айтсам, балки биров ишонар, балки ишонмас. Гоҳида ҳайрон бўлиб, сирли бир оламга кириб қолгандай сезаман, ўзимни.

1998 йилнинг саҳий куз кунларидан берида, кишлоқимизда тўй бўлиб қолди. Мен ҳам ўз тенгқурларим қатори, кўрсатилган жойга ўтирдим. «Гапни гап очади», — деганларидек, ўтирган кишилардан бири маҳалла оқсоқоли ишларидан мамнун эмаслигини айтиб қолди. Ва менга кўз остида астагина қараб қўйди. Чунки маҳалла оқсоқоли менинг кўшним эди-да.

Маҳалла оқсоқоли тасаруфида ортиқча маблағи йўқлиги, давлат мол-мулкни эса талон-тарож қилиб бўлмамлигини айтиб, тушинтирган эдим, нуқулдай бўлиб қолди, шекилли, ғийбат бозори ниҳоясига етгандай бўлди.

Сўнг ҳеч ким бу мавзуга бошқа қайтмади. Тушини оғзини еб бўлган, барчамиз уй-йўлимизга тарқалишиб кетдик.

Тушлик пайти эмасми — тўйдан қайтган бироз дам олай деб, ёнбошлаб ўйлабни ётдим. «Тавба! Маҳалла оқсоқоли нима учун кишлоқ ахлига ёқмай қолдикин? Бирор нўжя иш қилиб қўйдимикан?» — деб, хаёл суриб кўзим уйқуга кетганини сезмай қолибман. Бунни қарангки, шу орада бир туш ҳам кўриб улгурибман. Тушимда қандайдир бир сайилгоҳда сайил бўлаётган эмиш. Бизлар бир гуруҳ ҳамқишлоқлар алоҳида бир сўрида ўтирган эмишимиз. Бизлар ўтирган сўри ниҳоятда катта эмиш. Сўрида ўзимдан ташқари Асрор, Даврон, Эргаш, Хасанбой, Қодир, Жўрабой, Прим, Ориф, Ўсканбой, Назар, Набижон ва яна икки аёл ҳам бизлар билан қисилишиб ўтиришган эмиш. Сайилда қандайдир кураш кетаётган эмиш, бош совринни кимга бериш ҳақида муҳокама қилаётган эмишимиз. Шу орада қаёқдан маҳалла оқсоқоли бўлибди Тўрабек бир саман отни миниб келиб қолди. Орамазда ўтирган Асрор эса, маҳалла оқсоқоли Тўрабекни қўриши билан ёнида ўтирган Даврон исми йигитга қараб: «Даврон! Оқсоқолини отдан тушириб ол! Оти керак, сайилгоҳнинг суви тугабди, бир киши бориб, суви очиб келад», — деб буйруқ бергандай бўлди.

Бу гапни эшитган Ўсканбой: — «Кўйинлар! Сўвга Тўрабекни ўзи борақолсин, ҳар ҳолда маҳалла оқсоқоли-ку!» — деган эди. Асрор билан Даврон эса, «Йўқ, Тўрабек бормайди, бошқаси бораверсин!» — деб, қаршилиб кўрсатишди. — «Бўлмас-са ким боради?» — деб сўраган эди Ўскан, Қодир билан Эргаш туриб, бирданига «Ана, Прим борақолсин,

чаққонроқ, кўпчиликка хизмат қилса қилибди-да!» — деган эди, ҳамма уларнинг гапини маъқуллади юборди.

Шундан кейин Прим, кўпчилик нима деса шу-да, деб розилик билдириб ўрнидан турди. Бунни қарангки, Асрорнинг бир оғиз гапи билан Даврон маҳалла оқсоқоли Тўрабекни отдан тушириб, Примни эса отга миндириб юборди. Прим эса отга мида солиб — «қани чў, жонивор!», — деб отга бир қамчи урган ҳам эдики, Примнинг минган самантойи кўз очиб юмгунча, осмону фалакка кўтарилиб кўздан ғойиб бўлиб кетди. Маҳалла оқсоқоли Тўрабек эса, бизлар ўтирган сўрининг юқорисига ўтиб ўтирган ҳам эдики, сўри синиб кетса бўладими? Шундоқина сўридан сакраб тушман деб, сөгим кўтарилганича босинкираб уйғониб кетибман. Ҳайрият! Қарасам, туш экан.

— «Туф-туф-туф, туш бўлган рости бўлсин-а!» — деб ўрнимдан туриб кетдим. Ва тушимни дарров сўвга айтдим. Лекин кўрган тушимни ўзгаларга айтиб «валдираб» юрмадим. Чунки бировга айтиб «хи-жолат қилгандан кўра, айтмаганим маъқулроқ» — деб ўйладим. Орадан ҳеч қанча вақт ҳам ўтар-ўтмас, маҳалла оқсоқолини қайта сайлаш учун,

сайлов бўлиб қолди. Унда мен ҳам қатнашган эдим. Ҳақиқатан ҳам бу сайловда, маҳалла оқсоқоли Тўрабек қайта сайланиши учун имконияти бор эди. Чунки у кишини (Тўрабекни) номзодини фуқаролар йиғини раиси Ўскан Хидиров қўллаб-қувватлаб турган эди. Лекин сайлов демократик тус олиб кетганлиги сабабли айниқса, Давроннинг баъзи-бир нордон саволлари маҳалла оқсоқоли Тўрабекнинг асабига тегишди. Гап қўрмамас оқсоқол Тўрабек, шахсан ўзи туриб ихтиёрий равишда бошқа иш-ламаслигини маълум қилиб қўя қолди.

Сўнг маҳалла оқсоқоли лавозимига номзод танлаб бошлаганда залда ўтирган фуқаролардан — Қодир билан Эргаш худди тушимда кўрган имидек, олий маълумотли ўқитувчи, оқ-қорани яхши таниган, тартибли оила бошлиғи, кўпчилик ҳурматига сазовор бўлган кишлоқимиз фуқароси Примкул Яхшибоев номзодини тавсия қилиб юборса бўладими! «Ҳа, айти мурдао, кўпчиликнинг ишончини оқлайдиган йигит. Бу йигитга ишонса бўлади», — деган гаплар, залда ўтирган одамлардан бот-бот эшитилиб турганининг ғувоҳи бўлдим. Оқсоқоли лавозимига даъвогарлик қилаётган

одамлар ҳам бор эди, айнан шу залда. Кўпчилик «Прим бўлсин, Прим!» — деб ошқора айтиб юборганига, бошқа даъвогарлар орага суқилишни истамади, назаримда. Лекин яна 3-4 даъвогар шайланиб тургандай бўлудди.

Деҳқонбод фуқаролар йиғинининг раиси бўлмиш Ўскан Хидиров, шамол қайси томонга эсаётганини ўта сезгирлик билан фахрлаб оладиган одам бўлганлиги учун, кўпчиликка қарши туриш бефойда эканлигини англаб, «Сизларники маъқул», — деб осонгина қутулиб қўяқолди.

Ва ниҳоят кўпчилик истаги билан Примкул Яхшибоев номзодини овозга қўйишга тўғри келиб қолди. Шу заҳотиёқ ягона номзод бўлган Примкул Яхшибоевни кишлоқ аҳолиси ўзларига маҳалла оқсоқоли этиб сайлаб олдилар.

Шундай қилиб Примкул Яхшибоев, 1998 йил декабр ойидан эътиборан Сирдарё вилояти Боевут туманига қарашли Разъезд Боевут кишлоғида маҳалла кўмитасининг раиси бўлиб иш бошлади. Бунни қарангки, янги оқсоқолнинг йил бошидан тузган режаси чакки эмас. Инсон қадрига етган одамнинг садағаси бўлсанг арзийди.

Чунки саккиз-ўн йиллаб сувсиз қийналиб ётган Қурувчилар кўчаси билан, Абдурауф Фитрат кўчалари аҳолисига тоза ичимлик суви келтириш учун айти шу кўнларда қарақатни бошлаб юборди. «Йлоё умридан барака топсин!» деб маҳалладаги ёшу-қариялар, барча-барчаси «дуо» қилмоқдалар.

Айниқса, мана шу икки маҳалладаги хотин-қизларнинг бошлари осмонга етиб, қувонганини айтмайсизми? Чунки сувсиз ҳаёт, ҳаётми, азиятлар!

Демоқиманки, жамиятимизда мана шундай бева-бечораларнинг дардлари билан дардлашадиган инсонлар кўпроқ бўлса, ёмон бўлмас эди-да.

Примкул Яхшибоев эса, мана шундай инсонлардан бирidir. Эл хизматига бел боғлаган Примкул Яхшибоевга кишлоқимиз қариялари омад тилаб, зафар ер бўлсин, дея фотиҳа бердилар. Эл хизматини қилган инсон, ҳеч қачон кам бўлмайди, дедилар.

Умуман олганда, кўрган тушимнинг ажабланидиган жойи шу ердаки, Аллоҳ-таоло бўла-

диган воқеадан анчагина олдин мени воқиф қилиб қўйганди. Чунки тушимда кўрган воқеалар айнан ўнгимда содир бўлди. Маҳалла оқсоқолининг отдан тушгани, мансабдан тушгани эмасмикан? Агар шундай деб фарз қиладиган бўлсак, отга мингани бирор мансабга кўтарилиши экан-да. Ундай бўлса от билан осмону фалакка учгани-чи? Балким янги оқсоқол Примкул Яхшибоевни яна янги юқорироқ лавозим қутаётгандир? Энди бунни келажак кўрсатади. Албатта, ўзининг билимдонлиги, тадбиркорлиги билан кўпчиликнинг ишончини оқласа, ажаб эмаски, мартабаси бундан ҳам улғу бўлиб кетса.

Демоқиманки, раисни ҳам, оқсоқолни ҳам халқ сайлайди-ку, ахир. Янги оқсоқол Примкул Яхшибоевдан кишлоқ ахлининг умиди катта.

Хуллас, кўрган тушимнинг таъбири худди шундай бўлиб чиқмоқда. Ҳар ҳолда отда бирор сир борга ўхшайди. Бўлмаса, от жонивор, осмону-фалакка учармиди. «Излаган имкон топади», — деганларидек, янги оқсоқол Примкул Яхшибоев ҳозирча изланяпти, елиб-югуряпти, имконият топяпти. Кишлоқни ободонлаштириш кўкаламзорлаштириш учун тинимсиз иш олиб борапти. Янги оқсоқол сафсатабозликдан воз кечиб, амалий ишга ўтганлигига барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз. Агар жоиз бўлса янги оқсоқол Примкул Яхшибоевнинг сўзидан бир мисол келтирсам:

— Худо хоҳласа, Қурувчилар кўчаси билан Абдурауф Фитрат кўчаларига, ҳамда «Олмахон» номи билан болалар богчасига тоза ичимлик сув келтираман, деган ниятим бор!

Қандай ажойиб мақсад, офарин сизга оқсоқол, офарин! «Йлоё, ниятингизга етинг, оқсоқол! Жамиятимизга худди сиздек лафзи ҳалол инсонлар керак, биз сизга ишонамиз!» — дейди кишлоқимизнинг барча катта-кичиклари.

Кишлоқимиз кичкина кишлоқ эмас, аҳолиси кўп, ниҳоятда зич жойлашган. Боз устига, бир неча ташкилотлар ҳам мавжуд худуд.

Уйлабманки, агар оқсоқол тадбиркор ва ишбилармон бўлса, ҳамма ишининг уддасидан чиқиб кишлоқ ахлининг ишончини оқлайди.

Осмонимиз тинч, юртимиз осойишта бўлса, ҳаммаси кўнглидигандек бўлади, деган умидимиз.

Каримжон ТОҶИЕВ,
Сирдарё вилояти,
Боевут тумани

НАФАҚА ПУЛИНИ ОЛОЛМАЯПМАН

Мен, Омонова Чинни-хон, 1991 йилда ота-онам розилиги билан ҳамқишлоғим Шокиров Абдуво-ситга турмушга чиқдим. Аввал бошда яхши яшадик. Бу орада қизимиз Нафисахон туғилди. Турмуш ўртоғим уй-жой учун жамоа ҳўжалигидан 12 бо-тих ер олди. Иморатнинг пойдеворини кўтариб қўйгандан кейин, эрим отаси билан урушиб, уйдан бош олиб чиқиб кетди. Шу бўйи дом-дараксиз йўқолди. 1993 йил баҳорда эримнинг Ангрен шаҳрида бошқа бир аёл-

га уйланиб яшаётгани ҳақидаги хабарни эшитганимдан сўнг, боламга нафақа олиш учун Марҳамат туман судига мурожаат қилдим. Негадир суд менинг фуқаролик ишимни туман ИИБга юборди. Хуллас, мени отанга бор, онанга бор, дея роса сарсон-саргардон қилиб югуртиришди. Охири туман суди 1995 йилнинг ноябр ойидан нафақа олишим учун қарор чиқарди ва уни Ангрен шаҳар судига жўнатди. У ерда эрим топилмаганилиги сабабли, бу иш яна Марҳамат туман судига қайтарилди. Шундан сўнг

қидирув эълон қилинди. Мана шунга ҳам 3-4 ой бўлиб қолди. Лекин эримдан дарак йўқ. Тўғриси уни астойдил қидиришмаётганга ўхшайди. Бу ёғини сўрасангиз, эримнинг ака ва укаси ҳуқуқ-тартибот идораларида ишлашади. Эҳти-мол, шу боис ҳам уни топишолмаётган бўлишса ажаб эмас. Қоварерса, ўз фарзандига нафақа тўлашдан бош тортган одам ота деган муқаддас ва улуг номга лойиқми?! Ахир, фарзандни боқиб, тарбиялаш отанинг бурчи эмасми?!

Чиннихон ОМОНОВА,
Андихон вилояти,
Марҳамат туманидаги
У. Қорабоев жамоа
ҳўжалиги

Хотира муқаддас

БАРЧА АЗИЗЛАРИМИЗНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

Хотира ўтганларни эсга олиш, уларнинг руҳи покларини шод қилиш учун энг эзгу ишлардан биридир.

Шахсан мен тасодифан ёлғизгина ўғлим, жигарбардимдан ажралиб қолдим. Найлож, тақдиримдан қочиб қутула олмадим. Ёлғизгина нуридийдамдан ажралиб менга нақадар оғир бўлмаса, чидашдан бошқа иложим йўқлигини тушуниб етдим. Аллоҳдан ёлғизгинам Нодирбекка жаннатдан жой беришини илтижо қилиб яшайман. Хотира ва Қадрлаш куни байрам қилиниши мендек диллари пора, қўзлари тўла ёш оналар учун айти мурдао бўлди. Бунинг учун мен мухтарам Президентимизга бутун оналар номидан ҳуқур миннатдорчилик билдираман. У киши халқимиз, фарзандларимиз бахтига доимо соғсаломат бўлсинлар. Аллоҳдан юртбошимизга узок-умр, сихат-саломатлик тилайман. Ўтган барча азиятларимизни, хусусан ўғлим — Нодирбегимни Аллоҳ ўз паноҳига олган бўлсин.

Роҳатой ШОНАЗАРОВА,
Новий вилояти, Қизилтепа Бизнес мактаби ўқитувчиси

АҚЛДАН ОЗИШ МАШҚИ

«Ичкилик ва... ўлим» — 14-сон

Бу мақолани катта қизиқиш билан ўқидим ва ўз фикр-мулоҳазаларимни билдиришни лозим, деб топдим.

Дарҳақиқат, бутун инсониятнинг, жамиятнинг, пировардида давлатнинг энг асосий душмани бўлмиш спиртли ичимликларни меъёридан ортқ истеъмол қилиш натижасида ер юзида миллионлаб эр-хотинлар ажрашаётганлар, ногиронлар, ақли нақис ғўдаклар туғилаётган. Автойўлулов ҳодисаларидан, ўзаро уруш-жанжаллардан одамлар ҳалок бўлаётган. Олимларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, алко-гол дунёдаги барча муҳим воқеаларнинг, можароларнинг, инсон ҳаёти қисқаришининг, турли касалликлар, кишиларнинг бевақф ўлимининг сабабчиси экан. Зеро, Абул Фароҳ: «Ичкиликбозлик — барча иллатларнинг асоси», дея аллақачонок эслатиб кетгандилар...

Истиқлол нуридан баҳраманд бўлиб, мустақилликда эркин яшаётган юртмиз. Ичкиликбозликдек ўтaketган хавфли иллат илди-жиг болта уришимиз, унга қарши аёвсиз кураш олиб боришимиз зарур. Биламан, бу осон иш эмас, ичкиликбозликни қонун йўли билан, фармон билан тўхтатиб, йўқ қилиб бўлмайди. Лекин «Кўпдан кўён қочиб қутулмас», деганларидек, сиз ва биз, ҳаммамиз биргалашиб кураш олиб борсак, муайян натижага эришимиз турсан гап.

Иллатга қарши курашни ҳар ким ўзидан бошлагани маъқул. Чунки боланга, уканга, қўшинга ароқ ичма, деб айтиш учун, аввало, ўзинг ичмаслигинг даркор.

Ичкиликбозликка қарши кураш

тўғрисидаги менинг ўй-фикрларим қуйидагича:

1. Келин тўй, бешик тўй, сўннат тўй ва томошаларни спиртли ичимликларсиз ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

2. «Ичкиликбозлик, — деб ёзганди Жек Лондон, — ваҳшийлик оқибати бўлиб, қадим ва ёввойи ўтмишдан инсониятни гиппа бўғиб келмоқда, одамзотнинг энг яхши намояндalarининг ёшлигини гажжиб, кучини совуриб, қувватини сўриб, ҳалокатга учратиб, инсониятдан муҳим хирож овлаб келмоқда...» Шу боис, оилада, жамоат жойларида, иш ўрнида, кўча-кўйда спиртли ичимлик ичиб, хушёрхонага тушган кимсалардан олинadиган жаримани 5—6 баробар ошириш лозим.

3. Ароқ-шаробни, пивони дуч келган жойда сотишга чек қўйиш лозим. Спиртли ичимликлар лицензияси бор, махсус ва саноклигига дўконларда сотилса. Ароқ-шароб нархини 10 баробарига оширилса...

«Мастлик-ақлдан озиш машқидир», — деганди Пифагор.

«Май, аввал юзга ранг берур, сўнгга безрайтирур», — деб таъкидлаганди Саъдий.

«Ичкилик нафосатни ўлдиради, май ёшликни қисқартиради». Буни Горький айтиб кетган эди. Изоҳга ҳожат йўқ. Тушунган одамга шунинг ўзи кифоя эмасми? Келинг, сизу биз бўлиб, ҳаммамиз ичкиликбозликка қарши курашайлик. Курашни бош эслатганимдек, ўзимиздан бошлайлик.

Мақсат МУХАНОВ
Сариев

МАРД ЙИГИТЛАР КЎП

«УНИНГ ТЎЙИ ТЕЗРОҚ ЎТСАЙДИ» — 46-сон

Ушбу мақолани ички бир ҳаяжон билан ўқиб чиқдим. Д... бек қизига жуда раҳим келди. Чунки унинг айби нимада? Ахир, айби ўша К.ни севганидами? К.ни севмаганида бундай ҳолга тушмасмиди?

Хурматли Д... бек қизи!

Ҳеч қачон сиқилиб, тушқунликка тушманг! Агар сиз бокира, покиза қиз бўлсангиз бундан буюн бошингизни мағрур кўтариб юринг. Сиз «қўзимни чирт юмиб, тўғри келган одамга турмушга чиқиб кетайми?», — дебсиз. Асло бундай қилманг. Сабр қилинг. Ахир кексаларимиз «сабр қилсанг ғўрадан ҳолва битар», деганлар. Ҳали сизга ошқ бўладиган қанчадан-қанча танти, мард йигитлар бор.

Сиз ҳамма йигитлар К.га ўхшаб бевафо, алдоқчи деб, «ҳақиқий севги фақат киноларда» китобларда бўлади» деб ўйланган. Бу ҳаёт бўстонида Алломишга, Отабекка, Фарҳодга ўхшаган мард, севгига

садоқатли йигитлар, шунингдек, ҳақиқий, чин севги ҳам бор. Ўзимдан воз кечиб ундан ўз оламан, деб хато ўйлабсиз. Бу билан ундан ўч ололмайсиз. Бекорга ёш жонингиз увол кетади. Бир доғишманд: «Ҳар нарса ниятга яраша бўлади. Сен яхши ният қилиб, яхши йўлдан юр», деган эканлар. Сиз ҳам яхши ният қилиб, яхши йўлдан юринг. К.нинг тўйида иштирок этиб, унга бахт тиланг. Сизга ҳам бахт қулиб бокда. Ҳеч тушқунликка тушманг. Ҳали сизга шундай бир мард йигит совчи қўйиб уйлансинки, дўстларингизни қулдириб, душманларингизни қуйдириб, ўз ота уйингиздан оқ либосга бурканиб, қулиб чиқиб кетасиз. Шунга эсда сақлангки, бу дунёда ҳақиқий севги бор ва яна бор!

Ҳошим Орзиқулов,
Самарқанд вилояти, Нуробод тумани, «Каттакўргон» ижара хўжалиги Мусоқоқ қишлоғи

СИЗ КАЛТА ЎЙЛАРКАНСИЗ

«УНИНГ ТЎЙИ ТЕЗРОҚ ЎТСАЙДИ» — 46-сон

Хурматли дугоним Д... Мен ҳам сиз каби турмушга чиқмаганман. Ёшим 17 да. Шаҳримиздаги бизнес мактабларидан бирида таҳсил оламан.

Дугоним Д. Сиз ҳаёт-турмуш тўғрисида калта ўйлар экансиз. Сиз «бошқа йигитга турмушга чиқиб кетайми ёки бу дунёдан тамоман қўнғил узиб, бошимни олиб кетайми?»,

дебсиз. Шунчалик иродангиз кучсизми, бир йигитни деб ўзингизни бутун умрлик ҳаётингизни барбод қиласизми? Йўқ, йўқ, сиз «Албатта бошқа бир йигит билан турмуш қуришингиз керак».

Д... сиз ҳамма нарсани ота-онангизга қўйиб беринг, ахир ота-она ўз боласига ёмонлиқни раво кўрмайди-ку.

Феруза

ҲАЛИ ҲАЁТИНГИЗ ОЛДИНДА

«ЮЛДУЗИ ПОРЛАГАНЛАР ҚАТОРИДА БЎЛСАМ» — 13-сон

Ҳа, инсон борки орзу қилиб, шу орзу сари интилиб яшайди.

Синглим Лобархон, сизнинг ушбу дил сўзларингизни ўқиб таъсирландим. Тўғри, она бўлгандан кейин уришади ҳам, кези келганда эркалаб, севади ҳам. Сиз, жоним синглим, асло хафа бўлманг. Ҳали ҳаётингиз олдинда, ҳали ёш экансиз. Сиз ҳеч қачон ўзингизнинг жонингизга қасд қила қўрманг, аҳмоқ одамгина ўз жонига қасд қилади. Ҳозир сиз шундай ёшдасизки, она ёки ота бир оғиз ёмон сўз айтса, оғир ботаверади. Лобарой, сиз бу даврдан ўтганингиздан кейин, ўзингиз уялиб қоласиз. «Нега онам билан тиллашган эканман-а, нега дилларини оритган эканман-а», деб ачинасиз.

Илоҳи борича онангизнинг қойишларига эътибор бермай, ўзингизни юпатишга, сабр қилишга ҳаракат қилинг. Бу ерда айбдор фақат сиз эмассиз, балки онангиз ҳам айбдордир. Қайси бир она ўн гулидан бир гули очилмаган ўз қизига «Сен эрсиратгансан, сени қаердан туққан эканман, чиройинг ҳам йўқ», деб

айтади. Менимча, бу ҳақоратли сўзлар ҳеч қайси онага муносиб эмасдир. Балки, онангиз сизни берган Аллоҳга шукр қилсалар бўлар эди. Қанчадан-қанча хонадонлар болалар қий-қувини эшитмай, фарзандга зор бўлиб ўтиб кетишарди-ку. Сизнинг онангиз боладан безорга ўхшайди. Мени кечирасиз-у, онангизга нисбатан ёмон сўз айтмоқчи эмасман, лекин онангиз ҳам ўз миясига ўйлаб кўрса бўлармиди? Инсоннинг ташқи гўзаллиги эмас, балки ички гўзаллигига қараб баҳо бериш керак. Ўзбек халқида боласи уйли-жойли бўлмагунча, мустақил қўйишмайди. Чет элда бошқа муҳит. Худо хоҳласа ширали овозингиз билан элга таниларсиз. Насиб этиб, турмушга чиқарсиз, балки турмуш туртоғингиз мусиқачи бўлиб, сизни баланд чўққиларга олиб чиқар. Ана ўшанда кўрган ғамларингиз унутлади. Турмушингиз аъло даражада бўлиб кетади. Шунда мени ёдга оларсиз, деган умиддан.

Шаҳноза Мейлиева,
Қашқадарё вилояти,
Ғузур тумани

ҚОБИЛИЯТ ҲАММАГА ҲАМ БЕРИЛАВЕРМАЙДИ

«ЮЛДУЗИ ПОРЛАГАНЛАР ҚАТОРИДА БЎЛСАМ» — 13-сон

Лобархон, сизга жуда ачинаман. Шундай гўзал замонда иктидорли фарзандларининг келажига панжа орасидан қаровчиларга афсус, надомат кўзи билан қарайман. Қани энди менинг қизим ҳам катта сахналарда гўзал кўшиқлар айтса... Худди Насиба Абдуллаева, Сайёра Қозиева, Меҳри Бекжоновалардек... Бу рўйхатни яна қанча давом эттириш мумкин. Саҳналардаги Фароғат Раҳматова, Марям Ихтиёрова, Тўти Юсупова, Сора Эшонтўраева, Гулчехра Саъдуллаева, Манзура Ҳамидовадек бетакдор санъат соҳибалари ҳам бахтли турмуш кечиришган-ку. Онангизнинг ўрнида бўлганимда фарзандларимни фақат қўлаб-қувватлаган ва ёрдам берган бўлардим. Аллоҳга минг бор шукрлар бўлсинки, бир ўғил, бир қизим бор. Аллоҳим уларнинг қамолини кўрсатсин. Ҳар бир ота-онанинг ҳам эзгу тиллақлари шундай.

Ўғлимга кичкиналигида адажо-

нис, бобо ва бувилари қўша-қўша уйинчоқлар, яхши чалинадиган чолгу асбобларини совға қилишарди. Минг афсуски, ўғлим санъатга қизиқмади. Ўзим эса санъат шайдосиман. Аллоҳ ҳамма ҳам қобилият ато этавермайди. Онангизга устозларингиз ёки туман хотин-қизлар қўмитаси каби ҳуқуқий органлар орқали таъсир қилиб кўриш керак. Яна сиз онангизга яқин бўлган ҳолангиз ёки аммангиз орқали қўнғил-гиздаги гапларни тушунтиришингиз керак. Ота-она фарзандига ҳеч қачон ёмонлиқни раво кўрмайди.

Бунинг учун сиз ўз одобингиз-ахлоқингиз, юриш-туришингиз билан онангизнинг ишончини оқлашингиз лозим.

Инсон олдида мақсад қўйиб, интилиб яшashi керак. Ахир интилганга толе ёр, деб бежиз айтишмаган машоинхлар.

Насиба МИРАҲМАД Қизи

БУНДАЙЛАРНИНГ ЮЗИ ҚОРА

«УНДАН БУ ГАПНИ КУТМАГАНДИМ» — 6-сон

Баъзи бир қизларнинг хатларини, ўқиб, нима, уларда ор-номус, нафос-ният, ғурур қолмаганими, экан деб ўйлаб қоламан. Аиниқса, шу хатни ёзган К. исми қиздан жуда-жуда нафратландим. Чунки К.нинг бу тўғри йўли ҳеч қайси қолипга туғри келмайди. Бу қиз бола шаънига иснод. У қандай қизки, энг яқин дугонасига хиёнат қилиб, унинг бахтига чанг солмоқчи бўлса? У қизнинг ягона мақсади пул, мол-давлат бўлса керак, бошқа ҳеч нарса эмас. Ўша бечора дугонасининг эри Азиз ҳам бир ифлос, ЭРКАК деган номга доғ туширган тубан кимса бўлса керакки, ўзи йўлдан урмоқчи бўлган қизни укасига хотинликка раво кўриб, яна муносабатларини давом эттиришни истаса? Ахир, бу қандай тубанлик? Қайси киши ўз оиласи ва укасига хиёнат қилади? Азизнинг бу нияти ҳеч қайси миллатга, динга тўғри келмайди. Тўғри, бундай воқеалар, ҳат-

то бундан баттарлари ҳам бор. Лекин ҳар қандай миллатда ҳам ЭРКАКЛАР ўз қариндош аёлларининг (онанларини, опа-сингилларини, хотинларини, қизларни, ака-укаларининг хотинларини) ор-номусини сақлаш учун ўлимга тик борганлар-ку! Аёллар исноди улар учун ўлим билан баробар бўлган, ёки ҳозир ЭРКАКЛАР ўзгардимми? К.га ва Азизга ўхшаган кимсалар бир умр тақдирингиз лаънат тамғаси билан тамғаланганлар. Уларнинг юзлари қора, икки дунёси қуйган. К.нинг яна уялмасдан «Мен Азиз акамдан бу гапни кутмагандим», деб қуюнишини «қилиш-қидириш» дердим. Азиз «ажажон»дан бундай гапни эшитишининг ўзи ўлим билан баробар. Яқин дугонасига хиёнат қилган, ўз қадрини билмаган қизнинг жазоси шу жавоб бўлмай, нима ҳам бўлсин?!

Фароғат НАБИЕВА,
Қарши шахри

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Суюқ фарзандимиз
Алтигажон!

Сени 18 май 18 ешга тулган кунинг билан чин қалбдан муборакбод этамиз. Уқиш ва ишларингда омад ёр бўлсин. Оллоҳ сени ўз панохида асрасин.

Азиз ойиқонинг ва адажонинг, опанг Мукаррамхон, синглинг Муаззамхон, унглинг Акмалхон, аканг Иномали Сурмоновлар

Совиқ кизимиз Дилфозахон!

Таваллуд топган кунинг билан чин қалбдан табриклаймиз. Уқиш ва ишларингда омад ва бахт сенга ёр бўлсин.

Аданг Содиқхон, опанг Дилфозахон Бойматовлар оиласи

Совиқ дедасиқимиз

Ортинқажон!

21 май таваллуд кунингиз билан табриклаб, Оллоҳдан Сизга сиҳат-саломатлик ва узоқ умр тилаймиз.

Турмуш ўртоғингиз Наргиза ва ўглингиз Жавлонбек

Хурматли ва азиз отақажонимиз Маҳаммад Салом!

Сизни табаррук ёшингиз билан чин қалбимиздан табриклаймиз! Сизга узоқ умр, соғлиқ, ишларингизда катта омадлар ва доимо соғ бўлишингизни тилаб

Фарзандларингиз

Онақажонимиз Феруза Маметова!

Сизни туғилган кунингиз билан чин дилдан кутлаймиз. Сизга узоқ умр, соғлиқ тилаймиз.

Зарина, Венера

Қадрли Зайнаб РАХИМКУЛОВА!

60 ешингиз муборак! 32 йилдирки, уқувчиларга она тили ва адабиётдан сабоқ бераёйсиз. Сиз шу билан бирга жамоат ишларини ҳам сидқидилдан бажариб, ҳамкасблар, талабалар ҳурмат-этиборини қозондингиз. «Халқ таълими аълоҳисси» ва бошқа кўплаб мукофотлар, фахрий ёрлиқлар соҳибисиз. Сизга узоқ-умр, тани-сиҳатлик, оилавий тинчлик-хотиржамлик, рўзгорингизга кут ва барака тилаймиз.

Янгийул шаҳридаги 13-ўрта мактаб жамоаси

Хурматли Собир НОСИРОВИЧ!

Сизни 19-май — таваллуд кунингиз билан чин қалбимиздан кутлаймиз. Узоқ-умр, соғлиқ, ишларингизда омадлар тилаймиз. Хаётингиз тинч, осуда бўлиб юринг. Сизни ўз ўғлимдек қўраман, шундай хушфёъл, камтарин инсон қилиб вонга етказган онангизга минг раҳмат!

Ҳамкасбингиз Богдасарян Георгий, (Гая, Гавсия)

Ватан остонадан, ҳовли бўсагадан, оила эса совчиликдан бошланади. Совчилар икки хонадон ўртасида қондошлик ва қариндошлик ришталарини боғловчи воситачилардир. Улар эл-юрт орасида обрў-этиборли, оқилу доно кишилардан танланади.

Халқимизнинг тўй-маросимларини бошлаб берувчи дастлабки маросим — совчиликдир. Халқимизда фарзанди баалоғатга етаётган ота-она дастлаб ўз маҳалласидан ёки қишлоғидан, агар муносиби топилмаса, қўшни қишлоқлардан қиз танлайдилар. Танланган қизнинг насл-насаби, уруғи, касби, ахлоқ-одоби обдон суриштирилган, ўзаро маслаҳат қилиб қизнинг уйига совчи юборилади.

Шу ўринда совчи сўзининг келиб чиқиш тарихига назар соламиз. Совчилар тўртинчи асрда дастлабки маълумотлар VII-VIII асрларга оид ўрхун Энасой битикларида учрайди.

Буюк давлат арбоби Тунюкқунинг (VII-аср) битиктошида «Сов» калимаси «саб» — сўз, гап маъносидан ишлатилади. Бу

ҳақда ўрта асрларнинг машҳур тилшуноси Махмуд Қошғарий «Совчи-қувъ ва келин орасидаги бир-бирига хабар элтувчи», деб ёзган.

Ўрта Осиё минтақасида умргузаронлик қилаётган ҳар бир миллатда совчилар мавжуд. Миллат одатидан келиб чиққан ҳолда булар ўз қонун-қоидаларига бўйинсунадилар.

Жумладан, қозоқлар совчиликка боришаётганларида шимларининг бир почасини этикларини устидан тушириб, иккинчисини эса этик ичига тиқиб олишган. Бунинг маъноси шукки, қиймат тартиби бўлибди кийилиши, борилаётган хонадондаги тинчликни, тартибни маълум маънода бузиш, яъни шу хонадон қизини ўз уйларига келин қилиш учун совчи бўлиб келишганини аңлатар экан. Агар совчиларнинг ишлари бароридан келса, бу ташрифларини келин томон маъқулласа, улар келишувга битимга ўтишган. Кейин қиз-

нинг отаси ҳамда бўлғуси куёвнинг отаси ёки яқинларидан бири бош бармоғининг ички томонидан кесишиб қон сизаётган жойларини бир-бирларига теккизишган. Бунинг маъноси — биз энди қондош бўлдик, қариндошлик ришталарини боғладик, деган

Анъаналар,
урф-одатлар

маънони аңлатади. Бу келишувни бузган томон гуноҳкор ҳисобланган.

Тожиқларда эса совчиларнинг ташрифи ҳар икки томонга маъқул бўлса, уларнинг қўлларига илиқ сув, агар акси бўлса унда совуқ сув қуйиб юборишган.

Қирғизларда ўғирлаб келинган қизнинг хонадонига қисқа муддат ичида хабар етказилган. Агар қиз томон уларнинг

таклифини маъқул қўришмаса, қиз ўша заҳоти олиб кетилган. Албатта, ҳар хил миш-мишлар тарқалгунга қадар.

Фарғона водийсининг Наманган вилоятда совчилар «Биз сизнинг эшигингизни супургани келдик», деб гап бошлашган. Агар қизнинг отаси рози бўлса, бизниқига келиб яхши қилибсизлар. Лекин қизимизнинг биздан ташқари катта отаси, тоғалари, амакилари бор, улар билан маслаҳатлашиб қўришимиз керак, сизларнинг бу келганларингиз ҳисобга кирмайдими. Яна келасизлар, деб жавоб берган. Совчилар «Қизи бор уйинг нози бор», деган нақлга амал қилиб, вақт ўтказиб уч марта борадилар.

Водийда совчиликдан қайтган мутасаддиларни «бўримиз ё тулки?» деб қарши олинади. Агар улар ишни ўринлатиб, хушхабар билан қайтишган бўлса «бўри», иш пишмаган

бўлса, «тулки» дейишган. Қипчоқларда совчилар ишни битириб келганларидан сўнг бўлғуси куёв болага «Иш битди, энди келинга исирға олиб кел», — дейишган. Бу одатнинг заминидан ўша қизнинг қаллиқли бўлганлигини билдирувчи рамзий маъно ётган.

Халқимиз ўтмишидан сақланган қолган совчилик удувларини келажак авлодларимизга бекам куёт етказиб бериш бизнинг азалий бурчимиздир. Зероки, Президентимиз И. А. Каримов таъкидлаганларидек, «Тарих хотираси бўлмаганидек, келажак ҳам ўтмишимиз бўлмайди».

Фахриддин ТОШПҲЛАТОВ,
Косонсой

АЗАГА АЙЛАНГАН ТҲЙ

Турмуш
сабоқлари

Бу воқеани Абдуллабек ака Исаков бундан бир неча йил аввал айтиб берганди. (Ҳозир у киши ҳаёт) Воқеа қўшни Қирғизистоннинг бир қишлоғида бўлиб ўтган экан. Бир кишининг бир ўғли бўлиб, у қирққа қирғанда ўғил фарзанд қўрибди. Бола 7 ёшга тўлибди. Одат бўйича, мактабга боришдан олдин болага суннат тўй қилинади. Қирғиз халқи жуда меҳмондўст бўлади. Улар узоқ-узоқ қариндошлари, қўнғил яқин кишилари билан ҳам борди-келди қилиб турадилар.

Ўша биз хикоя қилаётган киши ҳам жуда бадавлат экан. Бу бой одам 7 ёшли неварасига тўй қилиш учун катта тайёргарлик қўрибди. Неварасининг тўйи кунини белгиллабди. Ёз кунлари экан. Катта қўрғонини тозаллаб, ҳамма нарсани жой-жойига келтириб, тартибга солиб, тўйига кетадиган озиқ-овқат маҳсулотларини керагидан ортиғича тайёрлаб, уларга яраша хизмат қилувчиларни ўз жойларига қўйиб, тўйни бошлаб юборибди. Бу тўйга ҳали айтганимиздек узоқ-узоқ, ҳеч келмаган

қариндошларини ҳам айттирибди. Ҳамма меҳмонларга ўзларига яраша жойлар белгиланибди. Катта дошқозонда шўрва қайнаётган экан. Яна бир катта қозонда ошга тарадуд қилинаётган экан. Қўчада қарналар садоси янграбди. Тўй кун саҳардан турли қўнғилочар томошалар, ўйинлар бошланиб кетибди. Белгиланган одамлар ҳаммаси ўз вазифасини бажарар экан. Тўйга келган меҳмонларни ўз белгиланган жойларига ўтказишиб, дастурхонга нозу-неъматлар, хилма-хил томоалар тортилибди. Меҳмонлар тўй қилинаётган тўйболани ясангириб қўйишти. Қаердан қирғиз меҳмонлар келса, дастурхон атрофига ўтириб дуо қилгандан кейин, бой «бор болам, оғаларинг билан қўришиб чик», — деб уйга киргизиб, гўдак болани ҳамма билан қучоқлашиб қўриштирар экан. Келган меҳмон кишилар ҳаммаси болани бир-бир ўпиб қўяр экан. Тўйга узоқ юртдан 8-10 нафар

қирғиз кишилари келишибди. Уларни тўйхонанинг айвонидаги жойга ўтказибдилар.

Бой ота ясашиб олган неварасини — «сўрига чик, оваларинг билан қўриш», — дебди. Бечора бола сўрига чиқиб ўша келганлар билан бирма-бир қўришибди. Ҳаммаси бир-бир қучоқлаб, болани бетидан қўл-қўл қилиб ўпишибди. Шу ўтирганларнинг ичида қўзи ёмон меҳмон бор экан. Бечора бола тўри сўридан тушиб, бехосдан катта дошқозонда қайнаётган шўрвага тушиб кетибди. Бу ҳодисани ҳеч ким қўрмай қолибди. Ҳатто қозон бошидагилар ҳам қўрмай қолишибди.

Эрталабдан бошланган тўй-тантанананга тушдан кейин азага айланибди, бола ўша заҳоти оламдан қўз юмди. Шунга айтади-да, ёмон одамнинг қўзи тошни ёради, — деб.

Ёмон қўзи одамларни борлигини тушунадиган кексалар, ота-она-

лар ўз болаларига қўз тегмаслиги учун ямоқ тўнлар кийдириб қўяр эдилар-ёки бундай болаларни кўчага чиқармай уйида катта қилишарди.

Баъзи одамнинг назари ёмон бўлади. Бирор кимсага ёки семиз хайвонга суқланиб ёмон назар билан қараб қўйса, албатта ўша одамга бир ёмонлик бўлади. Хайвон эса, ё сўйилади, ё ҳаром ўлади. Агар қалдирғочнинг болаларига назар солишса ёки поларларни, ё онаси, отаси ўлиб, қалдирғоч болалари етим қоларкан. Ҳар бир нарсага суқланиб назар солманг, қўзингиз тегади.

Ҳаммагизни Оллоҳ ёмон қўздан сақласин.

Зокиржон ИБРОҲИМОВ,
Андижон, Хўжабод тумани

АДАР АНГЛАМАШ УНИНГ БОРАДИГАН

Ўнчинчи синфни битиргач, тенгдошларимнинг кўпчилиги билим даргоҳларига отлаштиди. Мен эса дадамнинг розилигисиз ўқийининг номини ҳам тутмадим. Дадамнинг сўзини икки қилмасдан касалхонада ишлаб бошладим.

Кунларнинг бирида Абдор исмли йигит билан танишиб қолдим. Кейинчалик Абдор билан қайтишимни кутиб турадиган, орау-умидлари ҳақида мен билан ўртоқлашадиган бўлди. Иккалаимиз бир-биримизни ҳамisha ардоқлашга, ҳеч қачон ўқитмасликка ишонтирар эдик. Бир кун у менга уйимизга совчи юборишини билдирди. Бу хабардан беҳтёр кўзларимда ёш жиғирлади. — «Кўз ёшлар ризолигингиз аломати, бироқ уйингиздагилар рози бўлишармикан?» — деди. Индамай кўзларимни олиб қочдим. Чунки дадамдан роса гапга қолишимни сезаётган эдим.

Уша кун ҳаёлимдан ўтган кўрқувлар чинга айланди. Хаттоки, унга турмушга чиқсам оқладар киз бўлишимгача айтилди. Совчилар андишали экан, уч-тўрт келишди. Бир сўзли ўша дадам нуқул, улар тенгимиз эмас, биз палон авлодданмиз, — дея позика туйғулариمنى яқсон қиларди.

Совчиларнинг тинимсиз олиб-югуришлари билан икки йилдан сўнг тўйимиз бўлди. Афсус, қариндошларнинг сафсаталари дадамнинг ғазабини кўзгайтирди юборди. Келин-куёвларнинг ойдин тилаклари ила отаётган тонг қора зулматга айланди. Дадамнинг дуоси ўрнига қарғишли маломат тошларини оралаб келинлик остонамга қаддам босдим.

Қайнота-қайнонамнинг ҳурматини жойига қўйиб, эримнинг ишончини қозонмоқчи бўлдим. Бироқ қайнанигачиларим тўйдаги воқеани юзига солишдан толиқмади. Абдор акамлар ҳам улар ёнини олиб, ҳадеганда кўл кўтарадиган одат чиқарди. Ота-онамнинг меҳрига зор юганимда, лоқал турмуш ўртоғим кўнглимни юмшатадиган сўз айтармикан, деб оғзини пойлайвердим. Тунов кунгина тафти бармоқлари ила сочларимни силаган эрим чурқ этишга ожиз эди.

Дардимни бировга ҳасрат қилгани ор қилдим. «Борадиган эшигим йўқ», — дея эримнинг кет дейишларига қўнқидим. Ўзим севган эрим, — деб калтақдан ёрилган бошимни калпоғим остига бекитдим. Хар замонда бозорга тушганимда маҳалладошларимдан ойиҳонимга соғинимни йўллардим, зора ойиҳоним эшигимдан йўқлаб келармикан, — дея иттизор кутар эдим.

Мен тортган азобларга шерик, сирдошим ўғилчамни қўлимга олган кун энг бахтиёр аёллар каби қувончга тўлдим. Хонадошларимни йўқлаб келганларга ҳавасим келди. Ёнимда пишиллабгина ухлаб ётган митти пахлавоимга «ўқисинма, болболо-рингни, буваларингни, қочқоқ дадагини катта йи-

гит бўлганимда бир уялтирасан», — дея ўзимга таскин бердим.

Тугруқхонадан чиқаётган куним уйга қайтмаслигини айтиб, қўлимга бир тўғим кийим-кечагини тутказди. Абдор акам биздан узоқлашиб кетар экан, илдири лойқа сувдан бахра олган муҳаббат гулининг умри қисқалигига амин бўлдим. Кўзларимдан қўчаларда сарғайиб қолган муҳаббатимнинг аламли ёшлари дув-дув тўкилар эди.

Кечга яқин, бирдан-бир олинчим — дадамнинг эшигига бош эгиб келдим. Онаизоримнинг бағрига борлигим билан шўнғиб, анчадан бўён йўқотган нарсамни топишга талпиндим. Афсус...

Эмизикли гўдагимни ойимга қолдириб, ишлаб бошладим. Топганимни рўзғорга сарфладим. Ойим

эса «қизим, ижарага уй топгин, қўни-қўш-нилар олдида бошимизни ҳам қилмагин», — дедилар. Шу гапдан кейин кенг дунёга сифмаётгандек безовталандим. Кунлар шу алфозда ўтаверди. Аслиддинжон ҳам бешга қадам қўйди. Бироқ у болаларча эркаклик қилолмас, аксинча катталарнинг бир оғиз ширин сўзига зор термуларди.

Бир кун ишдан қайтиб, ариқда лой пиштиб уйнаётган боламини қарғаётган дадамнинг тошмеҳригидан асабийлашиб кетдим. «Дада, набирангиз мен учун яккаю елғиз азиз фарзандим, унга бир нима бўлса мен ҳам ўлиб қоламан», — дея ёлвордим. Дадам менинг қалб жароҳатимни ҳис қилмас эди. «Уйдан чиқиб кет!», дея ўшқирди. Бошим гангиб, юрагимни чангаллаганча хонага кирдим. Қўзимни очсам, болагинам қўлчасини пешонамга босганича ухлаб қолибди. Унинг борлигидан Аллоҳга шукрлар айтиб, соғ-омон юришини тиловат қилдим.

Саҳарда ойим билан хайрлашиб, иккинчи хотинликка сўраган кишиникига йўл олдим. Аввалига кундошим ҳаққатдан ҳам ўзи шунини истаганини, бегоналикда болаларига қаровчи керак эканлигини айтиб ҳўрсанд бўлди. Лекин, «биринчи бахтим ой бахтим, иккинчиси оқар сув», — деганларидан жон бор экан. Кундошимнинг уч қизини ўз боламдек ювиб тарасам-да, улар ўғлимнинг бу уйда бегоналигини билдириб қўяр эдилар.

Қишда йўл олис бўлса-да, рўзғорга харча деб ишлайвердим. Бир кун йўлим ишга боришимга қаршилик қилиб йўглади. Бунинг илоҳи йўқлигини тушунириб, у билан хайрлашдим. Корхонага келдим, негидир қўлим ишга бормади. Бошлиғимиздан рухсат сўраб, қўнага отилдим.

Йўл-йўлақай кундошим ва эримнинг шўшиб, саросимали келишаётганини кўрдим. Улар мени болалар касалхонаси томон етаклашди. Касалхонада эса... Ўртабал зорлашиб йўлимни тўсган болажойимнинг ўстига оқлик ташланган эди. Унинг безор-гина қўзчалари кенг дунёда бир тутам меҳрга тўймаганидан очик, нурсиз қотиб қолган эди. Кундошим ўғлимнинг тут дарахтидан йўқилиб тушганини, фалокатга гўдагимнинг ўзи айбдор эканини ваз қилди. Тақдир экан...

Юрагимнинг бир парчасини узиб, мангуликка узатарканман, унинг борлигини англаб етмаган, унинг яйраб-яшнаб ўсиб етилганга йўл бермаган яқинларимга ўшбу ноламни айтмаган.

**Аламли армондан азобда жоним,
Юз турли юзларга юз бор юзландим.
Алар англамади унинг борлигини,
Узликдан ўзимни ўзим изладим.**

Армонли дил ноласини оққа кўчүрүвчи

**Мусаллам УМИРОВА,
ТошДУ ходими**

ИШОНЧИМНИ ТОПТАШДИ

Мен 1982 йилда 20 ёшимда севиб, севилиб турмуш қурдим. Аммо онам бунга норози эдилар, чунки бўлажак турмуш ўртоғим аввал уйланган, уч нафар фарзанди бор эди. Мен романтик ҳаёллар биланим, у кишини одам қиламан дер эдим. Чунки у киши худаям ҳароб бўлиб юрар эдилар. Онам: «Элини ташлаб келган эр — эр бўлмайди» дер эдилар. Минг бир тавалло билан турмуш қурдик, мен ҳеч афсусланмайман деб сўз бердим ва бу сўзимнинг ўстидан чиқишга «ҳаракат» қилдим. 1983 йили январ ойида қиз, қурдик.

Аввал ҳаётимиз жуда осойишта ўтди. У кишининг икки фарзанди бизнинг олдимишга келди. Каттасини (1972 йилда туғилган) 1993 йили уйладик, неварга қурдик: бир қиз бир ўғил.

Турмуш бузилган бир сингилм бор эди, шунинг 1996 йили уйимизга қўчириб олиб келдик. Икки фарзанди бор эди, ҳамма гапго шўнған сўнг бошладим. Сингилм озроқ енгилтақ эди, спиртли ичимлик ичар, сирагетача кечар эди, хуллас поччаси билан ҳамтовоқ эди. Мен уларнинг ўртасидаги муносабатдан гумон қила бошладим. Бу ҳақда хар иккиси билан ҳам гаплашдим, иккалаимиз ҳам мени «нотўғри гумон қилаёсан» деб сийлаб беришди. Ахир мен ҳам аёлман, аёл кишининг қалби сезгир бўлади, алдамайди. Бора-бора муносабатлари чўқурлаша бошладим, ишдан кеч келадиган одад чиқаришди, бу ҳам етмагандай ширакаф, баъзида умуман маст ҳолда кела бошладим. Сингилмга «сен менинг

қўзимга чўп сукаёсан, қўшнлар олдида уятга қўйясан, етаклашиб юришининг йиғиштир» десам, «агар доим гумон қилаверсанг баттар қиламан» деб бетимга сапчирди. Негадир уларнинг гаплари хар хил чиқарди. Шундан сўнг турмуш ўртоғим билан гаплашиб қўрмоқчи бўлдим: «Сингилмни ишдан бўшатиб юборинг, (бу пайтда иккалаимиз бир қорхонада ишлар эди), агар оилам сакланиб қолсин десангиз алоқани умуман узинг», — десам «бу сизларнинг ўзларингизнинг проблемаларингиз» деган жавобни олдим.

Бу турмушимизнинг дарз кетишига сабаб бўлди. Турмуш ўртоғимдан кўнглим совида, сингилмга нисбатан нафратим кўзиди.

Бу орада турмуш ўртоғим катта қарз эвазига яшаб турган ҳоли-жойимизни таровга қўйиб сотиб юборди. Шундан кейин тош маънода қўчада қолдик. Ўзингиз ўйлаб кўринг: бир ховлида ота, она, икки ўғил, бир қиз, икки неварга, келин.

Пайоном тўлиб уйдан кетиб қолдим, мени анча ёмон отлик қилишди, чидадим. Мана етти ойидирки, турмуш ўртоғим менга «қўёв». Мени факат бир нарсга қўйнайди: агар менинг гумонларим нотўғри, асоссиз бўлганда бу ишлар бўлмаган бўларди. Мен уйдан кетиб хато қилганимни тушунар ва турмуш ўртоғимдан кечирим сўраган бўлардим. Афсус бундай бўлмади. 17 йил умр кечириб охир-оқибатда 16 яшар қизим билан қўчада қолдик. Ҳозир бир бева кампирникида ижарада турибмиз. Бир ўзим ишлайман, бирига етказсам, бирига етказам олаймики. Бировнинг фарзандини оқ ювиб, оқ тараб уйли-жойли қилиб қўрган ҳузурим, эшитган рах-

матим шу бўлдим, деб ўзимга савол бераман.

Яна сингилмим ҳам тушуна олайман, турмушга чиқаман деса бошқа, бегона эркак қуриб қолган эдим! Ҳўжайиним «агар кетиб қолсанг, қўзингни уйиб, ўзингнинг қариндошларингга уйланаман», дер эди. Ушанда «Сингилм билан алоқанг бор, сингилмдан бошқа кимни ҳам олар эдинг», деган эдим. Мана, ҳаммаси рост бўлиб чиқди.

Ўз айбини тан олиш ҳам бир жасорат.

Мен ҳам енгилтақлик қилиб бир ходимимиз тўй қилганда, турмуш ўртоғимдан бесўроқ яқин дугонам билан тўйга бордим. Бунинг учун муносиб жазо олдим. Лекин бировнинг боласини оқ ювиб, тараб қилган меҳнатларини эвазига бир маротаба ғуноҳимдан кечса бўлар эди.

Сингилжонларим, «она рози худо рози» деган мақолга амал қилинлар. Бир кунмас бир кун афсус чекиб қолманлар. Ўз юртини, ота-онасини ташлаб келган (инсон дея олайман) ҳеч қачон, ҳеч қимга вафо қилмас экан.

Ҳаммадан ҳам онмага қийин бўлди. Қайси бармоғини тилласа ҳам оғрийди. Мен онмага «Е мени денг ёки сингилмим, деб шарт қўймоқчиман, шунга Сиз нима дейсиз?»

Умуман, менга қандай масалахат берасиз? Айтинг, қаерга бошимни урай? Агар «ўзинг ишигирин ош, айланиб ҳам ичасан, ўргилиб ҳам», десангиз ҳам ихтиёр ўзингизда.

**М.Ш.
Гулистон**

ШАЙТОНГА ҚУЛ БЎЛМАНГ, АЁЛЛАР

«Оила ва жамият» рўзномасини кўпчилик қатори севиб ўқийман. Бунга сабаб, унда ҳаётини воқеалар, кишинилар ҳақийди дил изҳорлари баён қилинади. Айниқса, ҳаёт қийинчиликларини сабр-қаноат билан енга олган онахонлар, пиру бадавлат оила соҳиблари ва соҳибалари, бегона ёки марҳум турмуш ўртоғига содиқ, вафодор аёллар ҳақидаги мақолаларни ўқиб, кўнглим равшан тортади. Мен ана шундай аёлларни кечамизни ва кундузимишни ёритиб турувчи ой билан қўёшга ўхшатаман. Ҳаётимизда шундайлар борлигидан ҳурсанд бўлиб, уларга тасаннолар айтгим келади.

Лекин кейинги вақтларда айрим аёлларимиз томонидан рўзномага йўланган мактублар кишини чўқур уйга толдиради. Ростини айтсам, ўша «дийдиҳи» аёлларга нисбатан нафратим ошади. Уларнинг мактубларидаги «Ешим 40да, бир кишини севиб қолдим», «Ёқтирган одамимнинг оиласи бор, менга маслаҳат беринг», «Турмуш ўртоғимнинг ҳеч қимдан камчилиги йўқ, аммо мен бошқани...» каби ҳаёсиз сўзларини ўқиб, уларга «Сизнинг ор-номусингиз, аёлик ифратингиз қани, эссиз аёлик шаъни», дегим келади.

Баъзи аёлларимиз шунчаликка бораептиларки, оилада озроқ қийинчилик туғилдики, сабр-қаноат қилиш ўрнига, дарҳол айхоҳан солиб, ҳаётдан норози бўла бошлайдилар, турмуш ўртоқларига нописанд қараб, уни тушунишни хоҳламайдилар. Уйламайдиларки, ойнаинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёруғлигини.

Хавойи ҳаёлларга берилиб, енгил-елпи кун ўтказибган аёл болаларининг тарбиясига бефарқ қарайди. Табиийки, оилада ўсаётган болаларда ҳам инсоф, меҳр-муҳаббат сингари хислатлар шаклланибди. Натижада эса, ана шундай оилаларда бағридошлик, майда безорилик «қуртат қот» бошлайди. Бу нафақат оила, балки жамиятимиз учун ҳам катта салбий оқибатлар келтириши табиий. Шу ўринда оила ва жамият бир-бирига нечоғлик уйғунлигини чўқур англамоғимиз ўринли.

Худого минг қатла шукроналар бўлсинки, юртимизда тинчлик, биз аёллар ана шу тинчликни асраб-авайлашга бутун вужудимиз билан ҳисса қўймоғимиз лозим. Оила деб аталмиш муқаддас даргоҳимиз пойдеворини мустаҳкам қиришимиз ҳамда сакланишимиз, хар қандай вазиятда ҳам оқилона фикр юритиб, фарзандларимиз тарбиясини энг биринчи, кечиктириб бўлмайдиган вазифа эканлигини қалбдан ҳис қилишимиз керак.

Юртимизнинг оппоқ тонги, муқаддас оиламиз, орзулари бисёр фарзандларимиз, жуфту ҳалолимизнинг қадрига етайлик. Шайтонга қул бўлишдан бандасини Худонинг ўзи асрасин.

**Муассар ОЧИЛОВА,
Қашқадарё вилояти,
Қарши туман халқ таълими бўлими ходими**

СИЗ ЙЎҚСИЗ...

Сиз йўқсиз, бор — мана,
ёнимда яшар,
Жисмида, фикримда,
жонимда яшар.
Йўқсиз деб ўзимни ишонтираман,
Ҳа, йўқсиз, шу истак қонимда яшар.
Сиз ёлгон, ёлгон деб совутгум ўзни,
Сиз ёлгон, ёлгон деб овултгум ўзни.
Исбот бўлса агар чин эканингиз,
Узлатга кетардим юмганча кўзни.
Тақдир шеърлар билан
алдаб қўйибди,
Гуллар, нурлар билан алдаб қўйибди.
Шу гуллар, нурларга сиз қўйилсангиз:
Нодон ҳам айтади: «Жондан
тўйибди...»
Биз жондан тўйганча яшаймиз бегим,
Ҳижронни суйганча яшаймиз бегим.
Ҳеч ким айта олмас боғлиқ деб
бизни,
Рашқда жон куйганча яшаймиз бегим.
Яшамасак боғлар гулларин тўкар,
Яшамасак тоғлар қадларин букар.

Яна фарзандлар бор, бизга суянган,
Яшамасак улар кимга тиз чўкар?
Мен сизни йўқ дейман, борни суяман,
Саратонни четлаб, қорни суяман.
Санчилган пичоқлар жароҳатидан,
Дод демай, номусни, орни суяман.
Сиз ёлгон, ёлгон деб ўтаман энди...

ХАЙР ЭНДИ...

Хайр энди, қачондир дуч қилса тақдир,
Кўрмаганга олиб кетгунча хайр.
Хайр энди, ҳеч қачон йўллар эмас бир,
Ажал ёқамиздан тутгунча хайр.
Хайр энди, биз виждон одамларимиз,
Кўмиб юборамиз истакни дилга.
Соғинчдан ўлсак-да чўкмагаймиз тиз,
Қийналсак-да ўзни оларимиз қўлга.
Хайр энди, умримнинг қисқа байрами,
Ношод дамларимнинг шодлиги, хайр.
Ҳаёт қадрсиздир бўлмаса ками,
Ё бахтдан, ё ғамдан ёзилгай шеър...
Хайр энди, тақдирга минг бора шукур,
Дуч қилгани учун ҳаётда Сизга.
Севги не эканин қилдим тасаввур,
Ҳижрон куйдирганда ёш сизди
қўздан...

Хайр энди, бир кунни ўтсак дунёдан
Ўзимиз-ла кетгай дардларимиз ҳам.
Ором ахтармадик чунки рўёдан,
Изоламадик сира ҳижронга малҳам.
Кечиринг, гоҳида тошбағир атаб,
Ўхшатишлар излаб рашиқим рангига.
Сиз оғир юрсангиз бурчингиз ўтаб,
Чорлаганим учун қаҳрим жангига,
Кечиринг, хайр энди, ёлгон тақдирни,
Гуноҳсиз тақдирни қарғамайлик ҳеч.
Рашиқим кўриб юрсин сиз юрган йўлни,
Меҳрим асраб юрсин балолардан тинч.
Хайр энди, умримнинг қисқа байрами...

Бибисора ТУРБОВА

ТОНГГИ ЎЙЛАР

Насиб этсин, сара бугдой
бўлсин эканинг,
Олтин тахтада бахт келтирсин
умид тикканинг,
Тоғдек яша, лекин боқий
қисматдир тайин:
Унутма дил, бу дунёга меҳмон эканинг.
Ҳар тонг кўёш нурларига шуқр
этиб шодсан,
Жондош меҳр тутса масрур,
умри ободсан.
Гўё бақро боғи ичра мангу шамшодсан,
Унутма дил, бу дунёга меҳмон эканинг.
Агар шахдам қадамларинг
омадга элтар,
Ишонч — содда дўст, гоҳ мард,
гоҳ номардга элтар,
Гарчи бир кун минг бор шодлик
минг алам тутар...
Унутма дил, бу дунёга меҳмон эканинг.
Саломингга алик олган нигоҳлар аро,
Сени сўзсиз ағлаган гул, гиёҳлар аро,
Ҳўкми Ҳақнинг фармони —
қош-қабқоқлар аро,
Унутма дил, бу дунёга меҳмон эканинг.
Кун келадир бири қолмай
минг бир имкандан...
Бизни албат елкасига олар инсондан —
Фарзимиз бор, қарзимиз
бор яхши, ёмондан,
Унутма дил, бу дунёга меҳмон эканинг.

Аёл қалби оҳанглари

ЎЗИМГА

Тиллаганим — кун-тун тозармоқ,
Меҳрибоннинг марҳамати кенг,
Гарчи ул бахт оstonаси — тоғ,
Бир кун сени енгадирман, «мен».

Ўзни, дўстни, ростни алдамоқ...
Шайтоннинг жин кўчаси ҳам кенг...
Бундай қалбни ундирмасмиш Ҳақ,
Албат сени енгадирман, «мен».

Бас, зоҳирда топ-тоза бўлмоқ,
Лек ботинда шаккокликка эн...
Бас, очик кўз билан минг ўлмоқ,
Албат сени енгадирман, «мен»!

Умидворман, муборақ қақмоқ
Рўҳим айлаб мангуликка тенг,
Ширин жонни қиладир тупроқ,
Албат сени енгадирман, «мен»!

КўНГИЛ ОЙДАЙ ТўЛГАНДА

Хаёл тиниқ, осуда,
Умид гуллар орзуда,
Тақдиринг ҳам расида,
Кўнгилай ойдай тўлганда.

Малҳамдир ҳар сўзларинг,
Оби Кавсар хисларинг,
Кўзларинг — юлдузларинг...
Кўнгилай ойдай тўлганда.

Ғамга видео айтурсан,
Нурдан нурга қайтарсан,
Шеърдаги шоҳ байдирсан,
Кўнгилай ойдай тўлганда.

Мағрур, кўркем бошларинг,
Аввалги кўз ёшларинг —
Дур.

Собит бардошларинг,
Кўнгилай ойдай тўлганда.

Ўхшайсан шу вақтда
Мангу гуллар дарахтга,
Гўё эгизсан бахтга,
Кўнгилай ойдай тўлганда.

Ўзингдан олис кетма,
Ғам, шодлик меҳмон, бутмас,
Шукр эт, Ҳақни унутма,
Кўнгилай ойдай тўлганда.

Муҳтарома УЛУФОВА

Чоривой бугун ишдан
анча хурсанд қайтди.
Маош олганди. Бунга сез-
ган кичик қизи унга рўпа-
ра бўлиб тиржайди:
— Дадажон, эртадан
кейин мучал тўйимиз бў-
ларкан. Муаллимга чопон,
дўппи, белбоғ олишимиз
керак. Шунга пул берсан-
гиз...

— Неча сўм, қизим?
— Олтмиш сўм.
— Хўш, мана қизим. Ях-
ши ўқигин, хўпми?
— Цех бошлигимиз Ху-
мор опа келин чорлади
қилмоқчи экан, — деди Чо-
ривойнинг катта қизи ху-
ноби ошиб. — Шунга оз-
оз пул йиғяпмиз. касаб
уюшма кўмитаси раиси
айтди. Ойлик маошдан
сақлашсин, десак ҳам кўн-
мади. Эллик сўмдан бер-
сак, бўларкан...

Чоривой катта қизини
ҳам хафа қилгиси келмади
шекилли, айтган пулини
дарров санаб берди.
Энди ўтириб чой ичмоқ-

чийди, уй эшиги кўнғироғи
босилди. Сўнгра тиржайган
башара кўринди:
— Мум-кин-ми?

Бу кўшниси Шодивой
эди.

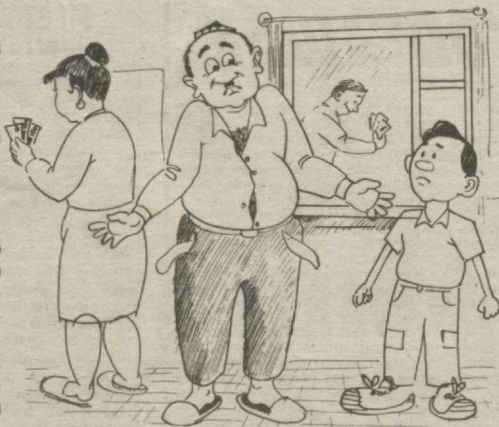
— Э, кининг, кининг.
Қайси шамол учирди, кўш-
ни?!

— Йўқ, вақ-
тим зикроқ. Ке-
таман. Озгина
қарз бермасан-
гиз бўлмайди,
Чоривой ука
Икки ой олдин
Ўсарбойдан би-
роз пул олган-
ди. Кўп эмас,
беш юз сўм.
Дарров сўраб
келибди. Жон
кўшниси, йўқ де-
манг. Бир қўл-
лаб юборинг.
Маош олсам,
биринчи сизни-
нг қарзингизни
узаман.

Чоривой чорасиз эди.
Аммо барибир Шодивойни

МАОШ

(Ҳажвия)

куруқ қайтаролмади.

Естикқа ёнбошлаб, қўлига қаларга

пиёлани олиб чой қуяётган-
ди, кўча вакили кириб кел-
ди:

— Хайрият-э, уйда ҳам
ўтираркансиз. Маҳалла оқсо-
қоли битта чойхона қурмоқ-
чи эканлигимизни айтди.
Шунга ҳар хонадондан шу
бугундан кечиктирмасдан юз
сўмдан пул
йиғяпман.

Кўпдан ажрал-
са, дакки эшити-
шини ўйлаган Чо-
ривой ичида «на-
чора?» деди-ю,
юз сўмини кўртдай
санаб берди.

— Дада, Шо-
кир тоғам нимага
кирибдилар? —
деб қолди кўча-
дан уйга кирган
ўгли Одилжон.

— Чойхона қу-
риш учун пул йи-
ғишяпти, ўғлим.

— И-е, пулни ҳадеб бош-
қаларга бераверасизми?

Менгаям ўттиз сўм бери-
нг. Синфимизни таъмир-
лаш учун бўёқ оламиз.
Бундан ташқари, дафтар,
қаламга ҳам пул...

Чоривой чайнаб турган
луқма нақ томоғига тики-
лаёзганди. Лекин дарҳол
пиёладан чой хўплади.

—Э, вой. Сенга ҳам пул-
ми? Ма, олақол. Олтмиш
сўм...

Сўнг Чоривойнинг хоти-
ни дугоналари билан нав-
батдаги «гап-гаштак»
учун; ўртанча ўғли синфдо-
шининг сигири ҳаром ўл-
гани учун, яна бири ўз
корхонасидаги хизматчиға
супурги пули олишди.

Овқатланиб бўлган Чо-
ривой кинисига қўл ти-
қиб, терга ботди. Чўнтаги
шип-шийдам бўлганди...

Баҳодир ЭҒАМ,
Навоий вилояти

Ойла ва жамият

Мақолада келтирилган фак-
тлар, воқеалар, маълумотлар
учун муаллиф жавобгар
ҳисобланади.

Муаллиф фикри тахририят
нуқтаи назаридан фарқ қили-
ши мумкин.

Кўлөзмалар таҳлил қилин-
майди ва муаллифларга қай-
тарилмайди.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Телефонлар:
Бош муҳаррир - 133-28-20
Котибият - 34-86-91
Эълонлар бўлими - 136-56-52

МАНЗИЛИМИЗ
Тошкент- 700000,
Амир Темура кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Манзил Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41- уй.
Босишга топшириш вақти - 20.35.
Босишга топширилди - 21.15.

Ҳомий «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик жамияти

Обуна индекси - якка обуначилар учун 176
ташкilotлар учун 177
Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г- 0378
30850 нусхада чоп этилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табак.
Чоршанба кунлари чиқади.
Баҳоси эркин нарҳда.
Расом — Н. ХОЛМУРОДОВ.
Навбатчи Н. ИҮЛДОШЕВА.